International Journal of New Approaches in Social Studies

A New Concept Proposal in History Education: History Capital

Esra Çalışkan caliskannesra@gmail.com
Gazi University, Ankara, Türkiye
ROR ID: https://ror.org/054xkpr46

Bahri Ata bahriata@gmail.com
Gazi University, Ankara, Türkiye
ROR ID: https://ror.org/054xkpr46

Abstract:
History capital is a new interdisciplinary concept proposal in the field of history education, including the fields of history and sociology. In this study, a discussion was conducted on the conceptualization of science capital as a sub-heading of the concept of science capital, which was developed by the French sociologist Pierre Bourdieu's sociology and the British academician Louise Archer's joint work based on Bourdieu's sociology. It is seen that students achieve more success in the field they study, engage in research and reading activities, spend more time on educational activities in this field outside of school, and benefit from more resources. The fact that the student's interest in the course is a determining factor reveals the need to investigate the factors affecting his interest. Bourdieu explained accumulation with the concept of capital and divided it into economic, cultural, social and symbolic capital. He proposed the concept of "habitus" as a concept expressing interest, tendency and predisposition. The concept of field refers to certain locations with their own rules and accumulation criteria. If his capital and habitus are compatible, the person can achieve high success in that field. However, in order to measure a person's interest, tendency and predisposition in a field, his capital and habitus must first be measurable in accordance with the field. It is clear that in order for this problem to be understandable and measurable, it must first be conceptualized. For this reason, we first propose the concept of "history capital" to the literature. The aim of this study is to explain and define the concept of history capital in accordance with the field of history education, determine its scope and discuss the content of this concept. It is thought that this discussion and evaluation process will contribute to the literature by expressing students' tendencies, interests and predispositions with a concept in line with their knowledge. At the end of the study, by using Bourdieu's concepts of capital, habitus and field with the concept of science capital, the following definition in the field of history education was reached with the dialectical method in which deduction and induction are used together: "The accumulation (capital) acquired from (social and cultural) sources that affect and form a person's interest, tendency and predisposition (habitus) in history (field) is called history capital."In addition, eight dimensions used in science capital were taken into account for the dimensions affecting the level of history capital.

Keywords: *History capital, science capital, Pierre Bourdieu, history education.*

Çalışkan, E., & Ata, B. (2024). A new concept proposal in history education: history capital. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, *8*(1), 99-144. https://doi.org/10.38015/sbyy.1461601

Submission Date:	*29.03.2024*
Acceptance Date:	*03.05.2024*
Publication Date:	*30.06.2024*

INTRODUCTION

History capital is a new concept proposal in history education. Concept, in other words, “idea” is a representation that covers the common characteristics of objects and events and collects them under the same name (Erdoğdu, 2016). Concept is the beginning of a new idea coming to life, conceptualization comes from the same root and means the beginning of pregnancy, conception. With this meaning, it almost refers to its importance in the construction of thought (Arıkan, et al., 2010; Tiryaki & Sunar, 2016;). In the Turkish Language Society dictionary, it is explained as "The abstract and general design of an object in the mind, purport, meaning, notion" (TDK, 1998, p.1243). The concept is one of the important topics of classical philosophy. It enables the mind to perceive the object in its essence, without approving or rejecting it (Tricot, 1930). Its existence can have an abstract or concrete feature, and both of them express what exists (Öner, 1995). Aristotle defines the concept as the expression of the definition of the thing in a single word. It is a reconstruction of reality in which the mind brings a multiplicity of sensory representations to consensus. (Tricot, 1930). The concept does not just bring to mind an entity, it is more general. It covers all states of existence, therefore it cannot be visualized (Öner, 1995).

Since history deals with unique events, it thinks that even the concepts it uses when dealing with a past event have a unique meaning within that time, event and situation. It is difficult to produce a concept that covers many events and situations in the field of history (Erdoğdu, 2016). Similar conditions only occur in one historical period. Although some regularly recurring events occur, they are not immutable as in the physical world (Popper, 1998). Therefore, conceptualization in the field of history is a difficult option. When it comes to history education and learning and teaching history, the door to conceptualization can be opened. In addition, the field of sociology is very prone to conceptualization like the fields of psychology, philosophy and political science. These areas work like a conceptualization factory (Erdoğdu, 2016). Concepts, which are the most basic mental formation that helps to make sense of information as a whole, enable recognition, discrimination, selection and combination. Conceptualization research in the field of education plays a key function in organizing knowledge (Bozkurt, 2018).

In this study, it is conceptualized as the subtitle of the concept of science capital, which was developed on the basis of the sociology of the French sociologist Pierre Bourdieu and with the joint studies based on Bourdieu's sociology of the British academician Louise Archer. Since the field of history, by its nature, is not very suitable for conceptualizations and theorizations, history capital emerged with an interdisciplinary study covering the fields of history education and sociology. It is seen that while students are more interested in some courses, they are indifferent to other courses. In addition, it is seen that the student achieves more success in the field of interest, engages in research and reading activities, spends more time on educational activities in this field outside of school, and benefits from more resources. The fact that the student's interest in the course is a determining factor reveals the need to investigate the factors affecting his interest. In order for this problem to be understandable and measurable, it must first be conceptualized. Conceptualization is an effective method for simplifying scattered thoughts and perceiving them as a whole. For this reason, the concept of "history capital" is first suggested in the literature.

Problem Statement of the Research

In his sociological studies, Bourdieu underlines the repetitive cycle of the reproduction of capital and inequalities in society (Bourdieu, 1984; 1995; 2001). The upper classes maintain their privileged positions through the interaction of habitus with capital (economic, cultural, social, symbolic) and space. Thus, ensuring reproduction in society. Privilege, relations of domination and inequalities are cyclically reproduced in each generation (Archer, et al., 2012). When it comes to education, the dominant culture in society is reproduced through the dominant education system and education and training. Each class can maintain its position for years as a result of reproduction in society through the repetition of levels in society. Reproduction is the key to social inequality. The effectiveness of the act of engraving in minds during class time varies depending on the social class to which the student belongs and the capital of the class (Bourdieu & Passeron, 2019).

The capital of the social stratum in which the student is located greatly affects his/her capacity, course success, and career choice. Everyone receives compulsory education, but not everyone receives the same quality education. Not all those who receive education of the same quality can receive education at the same rate. Some students may adapt to the content of the curriculum and educational practice more easily than others. Even the most neutral state of the education system can produce inequalities (Aktay, 2016). It is clear that these inequalities in education must first be conceptualized in order to be understandable and measurable. Thus, the boundaries and scope of the subject to be researched in the field of history education will be determined and the problem will be expressed with a single concept. Within the scope of this study, "a concept that students can evaluate with the concepts of field, habitus and capital in history courses; What should be its scope, limitations, definition and dimensions? The answer to the basic problem will be sought.

Purpose and Importance of the Research

The fact that students achieve greater success in the subject area they are interested in reveals the need to investigate the factors that affect their interest. In order for this to be understandable and measurable, it must first be conceptualized. The aim of this research is to explain and define history capital for use in history education, to determine its scope and to conceptualize it on the basis of sociology by discussing its content. In this respect, it represents an interdisciplinary study in the field of history education and sociology. A problem in history education will be placed on a basis that will be evaluated from a sociological perspective. It is thought that this study will contribute to the literature by expressing the factors that affect students' tendencies, interests and predispositions in the evaluation process, in line with their knowledge, with a concept.

METHOD

Research Model

This study is interdisciplinary qualitative research covering the disciplines of history education and sociology. Qualitative research is research that covers various disciplines, uses qualitative data collection methods, and follows a qualitative process to reveal perceptions and events in a realistic and holistic way. The discipline of sociology is an important discipline that offers a perspective on qualitative research on human behavior, unlike traditional research methods. It is closely interested in people's social life style and how they understand the rules and how they reflect this in their lives. In this respect, he made a significant contribution to the methods considered as qualitative research. Interdisciplinary studies and "holistic understanding" argue

that human behaviors are interconnected and therefore the phenomena should be examined as a whole (Yıldırım & Şimşek, 2008). For this reason, qualitative research method was preferred in this study, in which a concept from a sociological perspective was proposed in history education. Within the scope of the research, Bourdieu's sociology research and research on the development of the concept of science capital were examined. Based on qualitative data findings, the concept of "history capital" has been proposed for the field of history education.

Data Collection and Analysis

In this research, which is basically designed as a qualitative research, academic research on Bourdieu's concepts of capital, capital types, field and habitus and on the concept of science capital were discussed with the document analysis method and subjected to a comparative content analysis in the context of history education. The basic process of content analysis is to bring together similar data within the framework of certain concepts and themes and organize and interpret them in a way that the reader can understand (Yıldırım & Şimşek, 2008). In addition, the dialectical method, in which deduction and induction are used together, was used in the study. Ergun (2018) argues that deduction and induction work together at the core of the method. According to him, a philosophical basis based solely on inductive logic is not suitable for social sciences, since there can be no repetition in history. For this reason, in order to produce scientific knowledge, the dialectical method based on the logic of deduction should be used (Dağ, 2022). On this basis, the concepts of field, habitus, capital, capital types and science capital were examined in order and the hierarchical position of the concept of history capital in the literature was reached by deduction. By determining the definition, content and sub-dimensions of history capital, the scope of the concept of history capital was reached by using the inductive method. At the end of the study, Rentel's five-stage concept development process was used to develop the concept of history capital. Thus, the definition of the concept of history capital in history education, its distinguishing features from other concepts, places where it will be used, its importance and usage characteristics are explained.

Ethics Committee Approval

Exempt from Ethics Committee Approval.

FINDINGS AND COMMENTS

Although history is not a suitable field for conceptualization and theorization, when it comes to education and sub-heading history education; In particular, conceptualization is necessary to make a problem understandable and measurable. In addition, it facilitates conceptualization as it represents an interdisciplinary study in the field of sociology, where conceptualization is more preferred. In order to propose history capital as a concept suitable for the field of history education, on the basis of the field of sociology, the basic concepts of Bourdieu's sociology, field and habitus, capital, types of capital (economic-social-cultural-symbolic), and the concept of science capital should be explained.

Field and Habitus

Field is the network of relationships that delimits individuals or associations between objective locations (Ritzer & Stepnisky, 2019). Bourdieu first developed this concept in 1966 with his empirical research on the historical formation and transformation of the worlds of art and literature in his work titled “Champ intellectuel et project createur” (Jaurdain & Naulin, 2020). It was later greatly modified and expanded by Bourdieu and his friends in their research on the

fields of ideas, philosophy, science, religion, academia, poetry, publishing, politics, judiciary, economy, sports, bureaucracy and journalism (Wacquant, 1998).

Bourdieu defines the field as the autonomy of social life circles due to the process of differentiation that increases with the increase in the division of labor in the social world. Autonomy can be achieved by defining a unique purpose for each social field. Just as the field of economics defines its goal as wealth and art as recognition. People within each field struggle to achieve goals appropriate to their field. Its position in the field determines its specific capital ratio (Jaurdain & Naulin, 2020). Bourdieu and Wacquant (1992) explain capital accumulation in different fields with the analogy of "games". Each field has rules and success criteria. Success criteria in the field of law may not be considered as important for literature. A novelist is not expected to be a good judge when writing a book, and law writing is not expected to have literary characteristics. There are as many fields as there are "interests". Each field produces and assumes its own form of interest (Bourdieu & Wacquant, 2014).

Bourdieu (1980) explained habitus in La Sens Pratique. The conditionings associated with a particular class of conditions of existence produce enduring systems of dispositions, structures that tend to function structuringly, principles and representations that can be subjectively adapted to their purposes without being conscious of it. He defines habitus as the system of permanent and transferable tendencies formed through the world in which we perceive, evaluate and act. It is acquired by internalizing social conditioning and external factors (Wacquant, 1998). It is something that becomes a habit as a result of repetition and becomes familiar in the mind and body (Calhoun, 2000).

Habitus is the relationships between us and those around us, shaped by the family, education and friend system. Their actions and speech shape their way of thinking and world view. People's unique habitus explains their different behaviors from others. It creates a complex structure with gender, nation, class and family (Yel, 2016). Bourdieu and Wacquant (1992) use the analogy of "fish in water" at this point. When he encounters the social world of which he is a product of habit, he is at home like a fish in water and does not find it strange. He underlines that the choice of habitus, the unchosen principle of preferences, is not free, random and conscious (Bourdieu, 2020). Although there are millions of options in the person's habitus, it can be said that it restricts free will because the person turns to the options, he finds ready without realizing it (Yel, 2016).

Habitus is a product of history. Individual and collective practices that comply with the schemes produced by history produce more history. It ensures that past experiences established in people as perception, thought and action actively maintain their existence (Mouzelis, 1995). It is the success of not only the individual but also the collectivist (Calhoun, 2000). When a researcher conducting research based on Bourdieu's theory bases himself on the concept of habitus, he must take into account factors such as the class origin of the group he is researching, the schools he studied at, and their religious or non-religious education in order to understand the real behavior of people. Habitus schemas, along with conscious ones, consist of less conscious or unconscious premises that contribute to creating conscious strategies (Mouzelis, 1995). Bourdieu & Wacquant (2014) explain the orderliness and predictability of social life with habitus. It is a historically constructed, theoretically rooted, socially variable, generative matrix.

In Bourdieu's sociology, the concepts of field, habitus and capital are in an internal relationship (Wacquant, 1998). Capital explains the transformations that can be made in different fields and

the types of resources that need to be accumulated (Bourdieu & Wacquant, 1992). The field conditions the habitus, the habitus creates the field (Ritzer & Stepnisky, 2019b). Habitus shapes practice from within, and field shapes action from outside. Since the field tends to manage with a strategy of maintaining the dominant positions within it and destroying those in subordinate positions, it is seen that it directs the positions within it to special behavioral patterns (Wacquant, 1998).

Capital

Capital, in the shortest sense, is accumulated labor. It provides the opportunity to capture social energy by being obtained through labor by perpetrators and groups. It takes time to accumulate, and it maintains its existence by producing and reproducing profit (Bourdieu, 1986; Bourdieu, 2021). Reproduction is the concept developed by Bourdieu to explain the process of transferring capital from generation to generation and maintaining its existence (Calhoun, 2000). The special capital equipment acquired by people creates their tendencies (Wacquant, 1998). The structure of working groups is established through the distribution of capital types and enables those who acquire it to gain power, power and profit (Palabıyık, 2011). Cities where capital is located and concentrated are called capitals with a similar name (Bourdieu, 2015). The capital is the place where all types of capital are concentrated. The provinces, on the other hand, are positioned at the bottom, being left behind, unaware and having an accent, deprived of the riches of the capital (Bourdieu, 2016).

Bourdieu underlines that it is impossible to understand the social world without accepting the impact of other types of capital in addition to the economic dimension accepted by Marxist theory (Field, 2008). Marx defined capital as “private ownership of the products of someone else's labor” and “accumulated labor”. The main elements of capital are money and commodity, which can constantly replace each other in the circulation process (Marks, 2003). Money becomes capital as a result of the relationship between the workers who make and buy the product and those who invest (Ritzer & Stepnisky, 2019a). Marx's main conclusion is that capital has a tendency to accumulate without natural limits and concentrate in the hands of a small number of people, with the "principle of endless accumulation". In this case, either the rate of return on capital would decrease or the share of capital would increase through the national income channel. However, neither theory promised a socio-economic or political balance (Piketty, 2014).

Bourdieu's view of the concept of capital goes beyond materialism and concreteness. According to him, everything that provides benefit and interest is capital (Palabıyık, 2011). In economic theory, self-interest is reduced to economics, other forms are defined as “non-economic” (Bourdieu, 1986). However, explaining benefit and interest only with economics makes it impossible to understand the social world (Bourdieu, 2010). In his studies, he mentions four types of capital that provide benefits. These; economic capital, social capital, cultural capital and symbolic capital (Palabıyık, 2011). In an interview he gave to German television in 1987, he compared the social space to a casino. According to this example, economic capital represents black chips, cultural capital represents blue chips, social capital represents red chips, and gambling is done with them (Field, 2008). The general amount and composition of capital accumulated by people determine their current and future positions and provide valuable clues about their habitus (Wacquant, 1998).

Economic Capital

It can be said that the real root of the concept of capital is Marx's sociology. Bourdieu's classification of capital under "economic capital" can, to a certain extent, be explained in terms of Marx's definition of capital. Economic capital involves the possession of money and financial resources, along with the advantageous situation that comes with it. However, unlike Marx, Bourdieu examines its relationship with others in its production and circulation. He does not make a distinction between economic and non-economic forms of capital (Palabıyık, 2011; Özsöz, 2007).

Bourdieu defines economic capital as "capital that can be immediately and directly converted into money and institutionalized in the form of property rights" (Bourdieu, 1986). He thinks that economic capital is above all other types of capital and underlines that it can come together with other types of capital. The basis of the system is not always economic goods. The playing field determines the accumulation method. In a field such as law, the source of reference is not economic capital but fairness and technical expertise in adjudication. Since each field creates its own unique capital, one field is not directly reduced to another (Calhoun, 2000). The world of artists opposes the traditional view that changes such as love or marriage are not material and are not for profit (Field, 2008). Interest relations continue in sanctified fields, and these fields are subject to the accumulation and reproduction cycle of capital (Calhoun, 2000).

Economic theory is explained with the definition of economy of practices, which is the invention of capitalism. It covers concepts belonging to the field of economics such as material exchange, commercial exchange and profit. He ignores other forms of accumulation on the grounds that they are uneconomic and disinterested (Bourdieu, 1986). Bourdieu's concepts and methodologies are intertwined and interpreted together. In order to explain capital, it is necessary to evaluate cultural and symbolic capital as well as economic (Kaplan & Yardımcıoğlu, 2020).

Cultural Capital

Cultural capital refers to cultural qualities, tendencies, and goods (Archer, et al., 2015). In his research on Algerian indigenous people in 1960, Bourdieu argued that differences in cultural capital symbols could be used as signals in determining the groups' positions in the social structure. He gradually arrived at this concept, drawing attention to the misuse of cultural tastes as a status of superiority. Cultural capital does not always correlate directly with economic capital. Even if a person is in poor financial circumstances, he or she may have high cultural capital. The opposite is also possible. Can use cultural capital to maintain power and status and to compensate for lack of money (Field, 2008).

Cultural capital is about having knowledge about values that are considered high in society. Having a diploma and attending schools and universities are important for cultural capital. Although the child of a middle-class family is equipped with a better education and is successful in school, the child of a working-class family is a result of cultural capital (Palabıyık, 2011). Bourdieu explains cultural capital in three forms: embodied, objectified and institutionalized. Embodied cultural capital includes the long-term tendencies of a person's body and mind, objectified cultural capital includes the objective goods owned, and institutionalized cultural capital includes protecting the cultural capital owned and giving it original qualities (Bourdieu, 1986; 2010). Language habits and writing styles learned from the family can be given as examples of embodied cultural capital, and they produce inequality most severely in the field of education. Objectified cultural capital is objective works created by cultural skills such as

books and paintings. An example of institutionalized cultural capital is the institutional effect of the educational approval and sanctification system and the distribution of bureaucracy practitioners to unequal social positions (Palabıyık, 2011).

Bourdieu used cultural capital primarily to underline that inequality is reproduced in the field of education, in studies in which he explained that the academic achievements of children from different social classes were not equal. According to him, cultural capital is the type of capital in which the hereditary transmission of capital occurs in the most effective way (Field, 2008).

Social Capital

Bourdieu's effort to create a cultural anthropology of social reproduction constitutes his view of social capital (Field, 2008). Social capital refers to the social relationships that the individual knows within the society and can receive support from and trust. There are people's connections to others, group memberships, terms of relationships, privileges and trust. The relationships and features in social capital depend on the distribution of economic-cultural capital (Palabıyık, 2011). Field (2008) summarizes social capital theory in two sentences: “Relationships are important. By building relationships with each other and ensuring that this continues over time, people can work together to achieve things that they cannot achieve on their own, or that they can achieve only with great difficulty.”

Communication networks that connect people to each other turn into a kind of capital because they create resources. The more people you know and share a common view of life with, the richer your social capital is. In social capital, the number of people you know, the common thoughts you share with them, and the continuity of your relationships are important. When people want to get a job done, it is easier for them to turn to people they know and they get results faster. Social communication networks are wealth. Here, the emphasis is on working collaboratively with others rather than directly benefiting from acquaintances. However, expressing social relations as "capital" by reducing them to common denominators and interests has caused many discussions among social thinkers, political scientists, educators and historians (Field, 2008).

While initially defining social ties as a form of capital, providing profit and gain, and a metaphor for investment, it took its place in the literature through research. Alfred Marshall, Lydia J. Hanifan, Jane Jacob, Glenn Loury, Pierre Bourdieu, James Coleman, Robert Putnam explained this concept (Lin, 1999). Although it seems to have attracted attention in the last decade, it has a long, intellectual history in the field of social sciences due to the contributions of Bourdieu (1980), Coleman (1988-1990) and Putnam (1993-1995) (Töremen, 2010). The most influential person in ensuring the current importance of the concept is Robert Putnam. Social capital has received less attention than Bourdieu's studies in the field of social theory (Field, 2008).

Symbolic Capital

Symbolic capital refers to the forms of capital that can be most powerful for social advantage, recognized with the highest social prestige and legitimacy. It is a set of symbolic features related to the individual such as appearance, honor, prestige, posture and speech (Özsöz, 2007; Palabıyık, 2011). It is located on the planes of knowing and recognition (Bourdieu, 2016). People take action based on what is meaningful to them. For example, country flags are important not because of their concrete features, but because of the meanings they evoke in people. It is respected when it symbolizes the homeland, and it is burned if it symbolizes genocide (Ritzer & Stepnisky, 2019a).

Owning symbolic capital is the power over those who will benefit from it, and the accumulation strategy is at the forefront. In modern societies, gaining, maintaining and trying to increase prestige are forms of symbolic capital. Bourdieu gives the example of peasant families in Kabyle in this regard. When a piece of land identified with the family's name falls into the hands of foreigners, it is a matter of honor to buy it, even if it is at an exorbitant price. In other words, protecting symbolic capital can lead to economic bankruptcy (Jourdain & Naulin, 2020). Symbolic capital is the indicator of all the gains and values obtained from economic, cultural and social capital. Its basis is prestige and recognition, the limits of which are determined by these elements (Albiz, 2022). In particular, social conditions in obtaining and transferring cultural capital can be considered symbolic capital. For example, in an illiterate society, being literate turns into a symbolic value and provides extra income (Bourdieu, 1983).

Symbolic capital is shaped by habitus. It emerges spontaneously as a result of the tendencies inculcated by family and school (Yel, 2016). The function of cultural capital as symbolic capital is quite strong because it is identified with a natural talent. Managers with authority related to culture are deemed worthy of power. The same process applies to economic and social capital. It is the additional capital that every capital owner has. It allows you to see your advantages. Wedding processions, parades, grand ceremonies, etc. Symbolic capital is displayed. In ceremonies such as the court of justice, people in red and black, the height ratio of the chairs, whether there are cushions, whether they are on the right or left are determined to express the hierarchy in societies (Bourdieu, 2016)

Bourdieu's Critique of Education

Bourdieu's criticism of education is taken into consideration in history capital. One of the reasons why he is difficult to understand is that he uses sciences such as anthropology, education, cultural history, linguistics and philosophy together (Yel, 2016). He explains inequalities in education with habitus and cultural capital and argues that schools transmit these inequalities from generation to generation (Tezcan, 1993). Unequal distribution of capital also affects educational institutions. The effectiveness of the course depends on the distance between the habitus it tries to instill and the habitus of the family (Bourdieu & Passeron, 2019).

Students' gender, social origin, school background, etc. Ignoring differences such as these has prevented the evaluation of these differences (Bourdieu & Passeron, 2019). If we touch on these differences, students from privileged classes acquire habits, knowledge, skill and a refined taste for their lessons from their environment. The higher their social class, the more knowledgeable they are in cultural fields such as theater, music, painting and cinema. Social stratum are also unequally represented in higher education schools. Among boys, those whose fathers are agricultural workers, 1% are industrialists, 70% are self-employed, and 80% have a chance to continue higher education (Bourdieu & Passeron, 2022).

Inequalities also show themselves in gender differences. It is possible that male students are more inclined towards certain fields and female students are confined to verbal fields. Although they seem like conscious choices, women unconsciously gravitate towards professions that require a feminine disposition. In fields where men are easily preferred, women are recruited through a more difficult process (Bourdieu & Passeron, 2019). Threats impose themselves more on the lower classes than on the privileged at the point of choice, and on female students than on male students. Another factor where education inequalities are seen is the geographical region. Those who live in big cities have more advantages than those who live in small rural areas. However, both face the same expectation in education (Bourdieu & Passeron, 2022).

Delays, failures and repeat courses are more common among students from deprived backgrounds in higher education. It can be thought that with the equalization of economic opportunities, all students are given equal opportunities and the measured abilities arise from "natural talents". However, for the children of workers, wage earners, and small tradesmen from lower classes, entering a new culture that is more opposite to their own culture results in eculturation. The culture of the elite is so close to the culture that the school is trying to convey that the child from the middle class can achieve this by working much harder than the child from the cultured class (Bourdieu & Passeron, 2022).

Bourdieu underlines that the state creates standards through the systems it imposes, and that these standards are reproduced between generations through the education system. With the rise of the group of scholars, the rise of a level capable of standing against innate talents based on law, school, merit and competence was achieved and it imposed itself over generations (Bourdieu, 2016). It should be underlined that the results of social differentiation are not deterministic (Bourdieu & Passeron, 2022).

Science Capital

The concept of science capital was developed by Louise Archer, professor of sociology at King's College London University in England, and other academics and teachers (Archer, et al., 2015). The sociological basis of science capital is based on Bourdieu's (1986; 1995) sociological theories. Bourdieu defined the concepts of capital, habitus and field, which interact with each other, as the key components of cultural capital (Archer, et al., 2015; Nomikou, et al., 2017). Types of capital, habitus, and field are tendencies that shape how the individual operates in the social world (Archer, et al., 2014). Science capital is a teaching approach that includes science-related qualifications, understanding, knowledge, interest and social connections (ASPIRES, 2013) and is a way of understanding an individual's accumulation or deficiencies in science resources (Godec, et al., 2017; Nomikou, et al., 2017). It focuses on the student's social environment and the diversity of their contacts and relationships. Thus, it determines the effect of social class on students' interest in the field of science, their desire to pursue a career in this field, and provides information about the reasons for continuing or not pursuing science (Archer, et al., 2015).

It is worrying that students do not choose careers in science, technology, engineering and mathematics after the age of 16. In particular, minority groups, the working class, and women are underrepresented in these areas that are important for national economic growth (ASPIRES, 2013). With science capital, some patterns are identified in students' willingness and enthusiasm for science (Archer, et al., 2014). The adequacy or lack of resources that students use in the field of science can be understood in advance with science capital. Thus, it allows deficiencies to be eliminated (Archer, et al., 2015; King & Rushton, 2020). Its main difference from teaching approaches is that it focuses on evaluating students' existing accumulated science capital (Godec, et al., 2017).

Determining students' science-related resources in advance is a way to understand their success or failure in science. Some students may use science-related resources and tendencies while learning. Others lack the knowledge, connections, resources and inclinations. At this point, science capital helps explain the reasons why some students feel comfortable in science classes and consider a career in science, while others think that this is not a suitable goal for them and helps to produce solutions (King & Rushton, 2020). By using Bourdieu's concept of capital to theorize science capital, it has been possible to reveal a person's science identity and potential

to participate in science (Dewitt, et al., 2016). Science capital is closely related to cultural and social capital. It emphasizes the influence of family and social group cultures rather than individual motivations for science (Edwards, et al., 2015). It is not a separate type of capital. It is a lens that helps identify factors that encourage and constrain science. It is used as a conceptual tool that brings together types of economic, social and cultural capital that have use and exchange value (Archer, et al., 2014; Dewitt, et al., 2016;).

Science capital is part of the social and cultural resources of individuals and groups. It supports activities in students' daily lives such as watching media, participating in school laboratory research and science projects (Edwards, et al., 2015). This approach is not a new teaching system, it is compatible with currently used curricula. It involves making small changes in current practice by identifying science lessons with students' daily experiences (Godec, et al., 2017). It is a pedagogical approach developed with the participation of teachers in studies. It considers it necessary to reveal the existing capital that students have gained in their homes and cultural contexts and to make changes and adjustments in teachers' practices to encourage their development (King, et al., 2015; Nomikou, et al., 2017).

History Capital

History capital has been proposed in this study, on the basis of Bourdieu's sociology theory, for the field of history education, based on the need to evaluate students in history lessons using the concepts of cultural capital, social capital, habitus and field. The theoretical basis of history capital is Bourdieu's sociology studies, and its dimensions are the sub-dimensions of the concept of science capital, developed with the joint studies by Louise Archer in collaboration with Bourdieu's sociology. Science capital includes science, mathematics, physics, chemistry, etc., which are classified as numerical subjects. When measuring courses such as, only the accumulation (capital) in history courses is taken into account in history capital. When evaluated hierarchically, science capital is the subheading of Bourdieu's sociology theory, and history capital is the subheading of science capital.

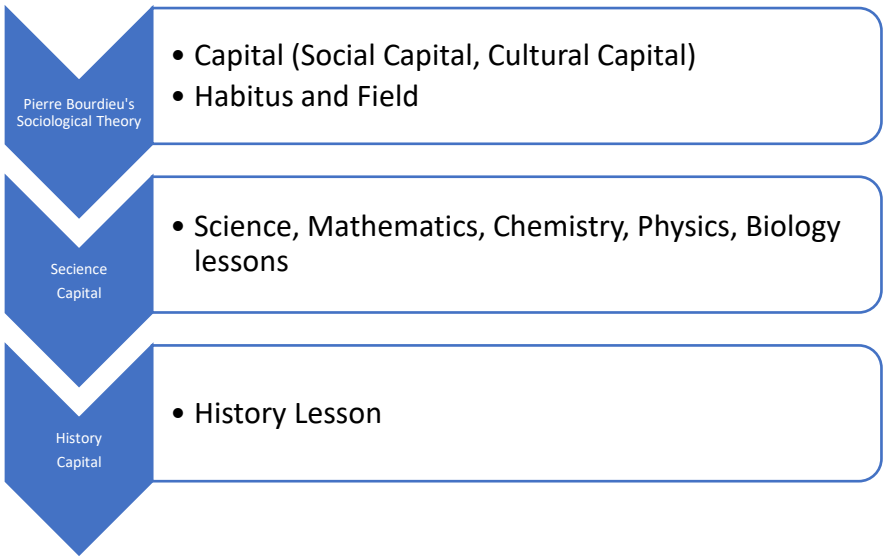

Figure 1. Interdisciplinary hierarchical ranking of capital concepts

According to Bourdieu (2021), in the broadest sense, the social world is an accumulated history. This accumulation expresses the concept of capital in its materialized or embodied form. Considering Bourdieu's general view of the field of history with the concept of capital, "history capital" is, in its simplest sense, the accumulation gained by labor in the past.

History Capital, Fields and Habitus

So, when considering countries, nations and societies, what factors constitute the historical accumulation of people? Güvenç (1995), in his book titled "Turkish Identity", asks communities "who are you, who are you from?" He argues that the answers he gives to the question are related to culture, social structure and world view. These responses may change depending on time, situation and conditions, environmental expectations, and the course of events. For example, people can introduce themselves according to a family, religion, sect, nation, city or country. Muslim, Alevi, Istanbulite, Circassian, peasant, Turkmen, etc. Güvenç (1995) classified complex identities into three groups: individual, personal and national. Individual identity is what distinguishes a person from others, is given by institutions, and is in everyone's pocket; These are IDs specific to a person, such as work IDs, driver cards, and credit cards. Personal identities are identities that show the institutions and organizations, associations and clubs of which people are members, and their voluntary and professional relationships in schools. National cultural identities are identities that contain information such as population register, nation, personal name, gender, marriage, and military service. For example, passports are official and national identities.

Güvenç's identity classification is the source of the characteristics that affect his tendencies from his past, expressed by Bourdieu with the concept of habitus. Identities have a great impact on the formation of a person's tendencies. The concept of identity is an indispensable element of nationalism, migration, religion, gender studies and ethnicity studies. Its definition, according to the field of psychology, is when a person identifies himself as that person. It includes the views, definitions, images and information we have about ourselves. In this respect, it is the expression of man's self-understanding. It is an understanding that is learned and developed, not immutable, emerging or inherited at a particular moment. It does not refer to everything and everyone, but rather to what emerged on a specific date and to a specific process. The phenomenon of identity has a historical nature. The fact that people have individual characteristics does not prove the opposite; on the contrary, the individual itself can be seen as a historical construction. The concept of identity, at the psychological level, can be described as a person's definition of himself as that person (Bilgin, 2007).

Individual, personal and national identities are among the factors that form a person's habitus. The family in which an individual is born has a history. Then comes the nation their family comes from, the country or countries where they live and are citizens. Each of these has a historical background (Güvenç, 1995). The methodology of social sciences is not universally acceptable. Societies, ethnic groups, nations; It creates language, religion and territory, and history is formed by the intertwining of these elements. People unite or diverge on common ground with these elements. For example, one group belongs to one religion and the other does not. While history is formed in a period of time and a geography, the common memory and consciousness of nations are also formed within this. The commonalities formed in these events, wars, invasions and migrations are identity (Ortaylı, 2011). In this case, we can conclude that habitus, one of the basic concepts of sociology, refers to the elements that constitute identity. Habitus is the tendency presented to us by the elements that form our identity, shaped by the past. When Güvenç's identity classification is used, history capital is a person's family (for

example, his family is descended from an important historical person such as Sheikh Şamil), his nation (such as Turkish, Arab, Greek, etc.), the country or countries of which he is a citizen, the religion he chooses, etc. It expresses the tendencies he has acquired with the knowledge from his past, such as.

According to Bourdieu's sociology, a person's past accumulations are called capital, while the tendencies gained by past accumulations are considered habitus. According to this definition, every family, nation, country, religion and culture has a historical background. With history capital, a person should be evaluated as a whole with the tendencies (habitus) that his past (history) accumulations (capital) have given him. Past accumulations are history capital, the tendencies that these accumulations bring to people are their habitus, and the external environment in which people will take action with their accumulations and tendencies represents the concept of field. A person should not be considered and therefore evaluated independently of the tendencies that express his or her identity.

Bourdieu argues that people's nationality, class, gender, etc. He underlines that they naturally feel "at home" in the subjects, that is, in the habitus environment appropriate to their own tendencies. Habitus is formed by past experience, current stimuli and is structured according to the stereotyped social forces that produce it (Wacquant, 1998). Habitus shapes our movement, the way we speak, our worldview and our emotions. It is shaped by family, education and circle of friends. It creates a complex structure with the influence of gender, nation, class and friend system as well as personal experiences. Habitus makes itself felt strongly in elections. A person makes a choice among millions of options without realizing it (Yel, 2016). With the influence of all past and internalized socializations, habitus is a ready-made dispositional expression rather than a conscious choice (Mouzelis, 1995). Individuals with similar identities who experience similar social processes share a common habitus. Therefore, historical accumulation (capital) affects a person's understanding of history and perspective on history (habitus).

Şeriati (1997) explains the fact that a person is under the influence of his habitus through involuntary choices (Bourdieu & Chartier, 2021) as a prison. He talks about four coercive forces that affect a person's choice, and if a person can overcome these four forces, only then can he become a human. These are naturalism, biologism, sociologism and historicism. In naturalism, humans, who have will and are conscious, are first under the pressure of nature. According to historicism, all people are a tissue created by history and are formed according to history. According to sociologism, society is the fundamental determining force that creates the individual. Biologicalism is that the main determinants of humans are physiological (physical) and psychological (spiritual) factors. For example, its own history is formed by the intertwining of the history of Iran, Islam and Shiism. If he had been in the western world instead, he would have had different feelings, thoughts, morality and course of action. In this case, if history determines a person's characteristics, their choices are handed over to the will of history. Like spoken language, we do not have a voluntary involvement in what history chooses for us. Bourdieu's habitus is felt more in Şeriati's theories of historicism and sociology, where society and the past affect the individual's choices.

These forces that naturally influence our choices are not insurmountable, but they influence our choices semi-automatically. Habitus is not destiny; it is a predisposition system that has been subjected to experience and can be transformed by experiences. Depending on the situation, it can also do the opposite of what the conditions provide (Bourdieu & Chartier, 2021). Social experiences occur with society from childhood, rather than through conscious and independent

choices. While growing up, it is said that one should have a profession, sit properly and answer questions. Families are seen to respect religion, money and fame. Within approved and disapproved patterns, the person develops his/her own unique action style and characteristic behaviors. This feeling is habitus (Calhoun, 2000). Bourdieu underlines that in academic research, non-voluntary action, thought and evaluation schemes with the effect of habitus provide researchers with the opportunity to develop conscious strategies (Mouzelis, 1995). Determining the impact of habitus in the field of history education has the potential to first recognize the patterns that emerge under its influence and then establish effective strategies to minimize its impact. Bourdieu underlines that one should be cautious when using the concept of habitus by historians in order not to make generalizations even in studies where social classes are in the same ratio. (Bourdieu & Chartier, 2021).

When history capital is considered with the concept of field, it is seen that field is a well-established concept in the literature. The field of history, the field of sociology, the field of philosophy, etc. The representation of the field in history capital is a history lesson. The concept of history capital is based on history courses in the field of education and is conceptualized on the basis of Bourdieu's sociology. The concepts of capital, habitus and field are evaluated together. Accordingly, the representation of capital is the cultural and social accumulation of students in the field of history. The representation of habitus is the interest, tendency and inclination that students' cultural and social backgrounds provide to the field of history. If the student's cultural and social capital for the field of history is high, it can be assumed that the student's inclination and interest in the field of history is high; if it is low, it can be assumed that the student's inclination and interest in the field of history is low.

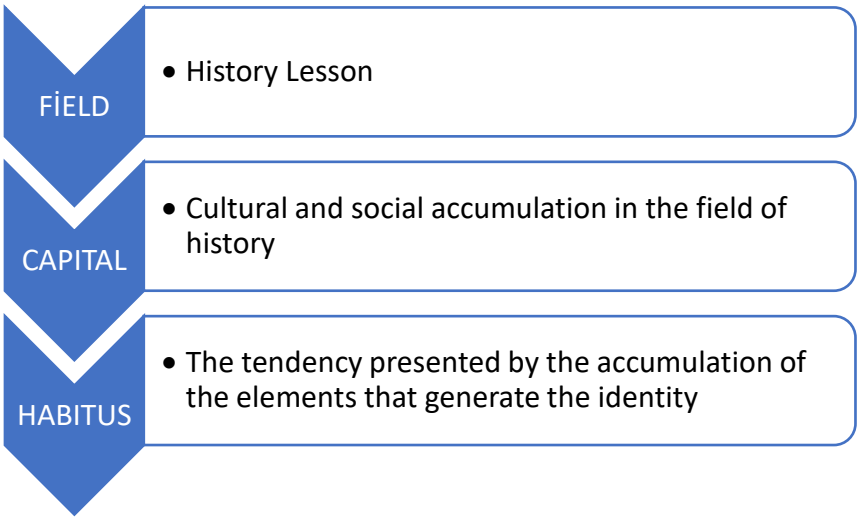

Figure 2. Representation of Bourdieu's concepts of field, capital and habitus in the concept of history capital

When Bourdieu's sociological concepts are evaluated in the field of history education, the following definition of the concept of history capital in education is reached:

"The accumulation (capital) acquired from (social and cultural) sources that affect and form a person's interest, tendency and predisposition (habitus) in history (field) is called history capital."

With the concepts he developed in the field of sociology, Bourdieu underlined the necessity of examining people as a whole with concepts such as habitus, capital and field in order to be understood and evaluated. In the field of education, he argues that if students can be evaluated with these concepts, accurate information about them will be obtained. He underlines that semi-automatic and non-voluntary action, thought and evaluation schemes formed under the influence of habitus in academic research provide researchers with the opportunity to develop conscious strategies (Mouzelis, 1995). It is clear that the problem of evaluating students' knowledge in the field of history with the concepts of capital, habitus and field, as suggested by Bourdieu, and evaluating students as a whole, must first be conceptualized in order to be understandable and measurable. In this respect, the concept of "history capital" is a whole that can be used to measure students' tendency towards history courses by evaluating them as a whole with the concepts of habitus, field and capital.

History Capital and Science Capital

The resources that form a student's inclination towards a field have been identified as eight dimensions through science capital studies. These eight dimensions were developed in line with the concepts of capital, habitus and field in Bourdieu's sociology (Nomikou, et al., 2017). In addition, in order to improve science capital studies, in this study where participation in science and the factors affecting interest in science were investigated, science capital dimensions were suggested to researchers as a useful tool to measure interest, tendency and predisposition (Dewitt, et al., 2016). These eight dimensions are recommended to measure the history capital concept and the accumulation specific to the field of history. Thus, the student's history capital ratio can be calculated and it is determined that students with a high capital ratio have high interest, tendency and aptitude for the course; It can be concluded that students with low scores have low interest, tendency and disposition towards the course. In addition, some patterns affecting students' level of history capital can be identified. The sub-dimensions of history capital that affect the student's tendency and interest in the field of history are:

- Historical literacy
- •Values, attitudes and disposition regarding history
- Knowledge about the transferability of history (which careers history opens the door to)
- Conception of history-related media
- Participation in out-of-school history learning contexts
- Family history skills, knowledge and qualifications
- Knowing people through their roles in history
- Talking about history in everyday life

When the theses made in Turkey regarding the sub-dimensions of history capital are examined, it is seen that there is 1 master's thesis on historical literacy, in which the historical literacy perception levels of prospective teachers are measured (Uluçay, 2019), and 1 doctoral thesis (Keçe, 2013), in which the historical literacy levels of 7th grade secondary school students are determined. 1 master's thesis on attitudes, values and tendencies related to history, in which the effect of a virtual game on history attitudes and academic achievement levels of 10th grade students was measured (Oğul, 2018), 3 master's theses on historical value (Gül, 2022; Polat, 1991; Sakin, 2003) and 1 doctoral thesis (Maşalı, 2003) were completed. Many studies have been conducted on the dimensions of historical media consumption and participation in out-of-school history learning areas. In the historical media consumption dimension, 3 master's theses (Altuntaş, 2023; Aras, 2023; Aşık, 2022) and 2 doctoral theses (Altun, 2016; Aslan, 2022) attract attention. When the theses studies on out-of-school history learning areas are examined,

4 master's theses (Akın, 2012; Ayyıldız, 2023; Koçer, 2023; Venceli, 2023;) and 3 doctoral theses (Aktaş, 2022; Haidari, 2022; Utku 2023) is particularly striking. These studies are generally aimed at trips to historical places.

In history capital, it is important for students to be curious about historical issues rather than having the skills and abilities of historians. In his study investigating the reasons and different types of historical curiosity, Altun (2016) concluded that historical curiosity consists of scientific, extraordinary, important, emotional, experiential and social curiosity. In addition to history lessons, conversations about history in a social environment, historical movies, historical places and sites, historical persons, social media channels where historical topics are discussed, etc. History is a part of daily life and these are places to acquire history capital. Professional historianship is not expected in history capital. What is important is the desire and tendency to spend time with history. A student who is inclined towards the field of history has the potential to develop a career in the field of history later in life, even if he does not have sufficient knowledge.

Deterministic results are not expected with history capital. In other words, it cannot be concluded that all students with similar conditions have similar capital levels. Generalization with the expectation of such a result causes ethnocentrism in sociology. Deterministic results are more specific to positive sciences. Popper (1998) draws the boundaries of social sciences in a sharp manner. According to him, in physical sciences, results that are accepted everywhere and at all times are expected, but it is difficult to make deterministic generalizations in social sciences. Similar conditions arise only in a single historical period and do not continue from one period to another. The laws of social life vary according to place and time. Although some regularly recurring events are observed in historicism, they are not immutable as in the physical world. The experimental method is used in physics. Sometimes, when conditions come together, certain things happen. However, real repetitions are not possible in social history. In the fields of sociology, psychology and philosophy, institutionalization and conceptualizations emerge through generalizations. As expressed with historicism, no clear distinction is made with positive sciences and deterministic results are not expected.

Although Bourdieu (2016) accepts that sociologists can make mistakes in generalizations due to ethnocentrism, he does not agree that social sciences should conduct research with completely different methods from physical sciences, as in the Popperian sense. It encourages historians to do objective work in the field of sociology, like sociologists. The historian who can benefit from the science of sociology can become objective and see the types of domination that can be dominated. He advises historians to carry out their research to the end, to push the concepts, and not to be confined within the boundaries of historical science by creating variable systems. However, he underlines those historians are distant from objective research due to their studies of history in the Popperian sense.

When evaluated with the characteristics of concepts, history capital has the feature of an abstract concept. When evaluated with 5 features of concepts such as learnability, usability, clarity, generality and strength, history capital is a concept that is difficult to learn. Because defined abstract concepts are more difficult to learn than observable concepts such as tree and dog. When we evaluate it clearly, history capital is defined clearly and understandably in this study, expressing a certain framework. With the feature of generality, concepts are organized hierarchically. History capital is the concept at the bottom of this structure, which includes Bourdieu's concepts of capital and its types, habitus, field and the concept of science capital. In

this respect, the dialectical method, in which deduction and induction are used together, was used. When we look at its strengths, history capital has been suggested as a concept that has problem-solving capacity in evaluating students accurately and holistically with their family and environment in education, and in understanding the aspects of social inequalities reflected in education (Aydın, et al., 2002).

Evaluation of the History Capital Using Rentel's Concept Development Method

The concept of history capital is evaluated in 5 stages with Rentel's (1971) concept development method (cited in Akyol, 2009, 213):

Determination and definition of history capital as a concept: As a result of the document analysis, the dialectical method in which deduction and induction are used together was used for the concept of history capital in the field of history education. At the end of the study, the definition was reached: *"The accumulation (capital) acquired from (social and cultural) sources that affect and form a person's interest, tendency and predisposition (habitus) in history (field) is called history capital."* In line with the definition, the resources that affect the student's interest, tendency and disposition towards a course have been examined in eight dimensions through science capital studies. These are historical literacy; values, attitudes and disposition regarding history; knowledge about the transferability of history (which careers history opens the door to); conception of history-related media; participation in out-of-school history learning contexts; family history skills, knowledge and qualifications; knowing people through their roles in history; talking about history in everyday life.

Features that distinguish history capital from some concepts used in history education: "History capital" refers to the current accumulation of students, it is not a target. In this respect, it may bring to mind the concept of readiness in education. Readiness is being ready for learning. Thorndike underlines that learning occurs when the student connects old and new learning. He defines readiness as having cognitive, affective and psychomotor behaviors for learning to occur (Senemoğlu, 2012). Readiness is the tendency to learn, to do any activity; It is a state of cognitive, affective, social and psychomotor readiness (Yapıcı, 2006). The concept of readiness is similar to history capital in that it measures accumulation and expresses a tendency. Its different aspect is that it only refers to individual readiness to learn at the cognitive, affective, social and psychomotor levels. In this respect, history capital expresses the effect of the student's social and cultural accumulation, formed by his family and environment, on his tendency towards the field of history. Although the social situation of the family has an effect on the student's readiness, this effect cannot be measured by including the family and the familial habitus. In readiness scales, as in the education system in general, each student is generally evaluated by his/her own capacity, not by social, cultural and economic inequalities. The fact that history capital proposes to conduct research with the sociological research method can enable more effective studies on inequalities.

Compared with the concept of history capital, historical literacy constitutes the first dimension of the eight dimensions of history capital. This is also a dimension that measures the student's knowledge. Historical literacy, knowledge of historical events, knowledge of chronological thinking, ability to establish cause-effect relationships, ability to understand historical language, skill in historical research, ability to use information and communication technologies, historical empathy skill, ability to express historical events in narrative form, ability to relate the past and the present, It consists of 12 sub-dimensions that express knowledge and skills such as the ability to distinguish contradictory interpretations, narrative expression skills, and

moral reasoning skills (Keçe, 2016). Another feature that distinguishes the concept of history capital from historical literacy is that history capital expresses interest and tendency based on the historical literacy dimension's engagement with history in daily life. While historical literacy focuses on the knowledge and skills required in professional historiography, professional historiography knowledge and skills are not expected in history capital. Rather than whether the student is a very good historian or not, it refers to whether the student is inclined to the field of history and the social and cultural conditions that cause this. In this respect, it focuses on the preoccupations of historical literacy dimensions reflected in daily life.

Compared to historical thinking skills, historical thinking skills consist of 5 dimensions: chronological thinking, historical comprehension skills, historical analysis and interpretation skills, historical problem analysis and comprehension skills, and research skills based on historical inquiry. Keçe (2016) argues that historical literacy is a more comprehensive concept that also includes historical thinking skills. While historical thinking skills include a history teaching process based on questioning, analysis and interpretation; Historical literacy also includes historical empathy, associating the past and present, actively benefiting from information and communication technologies, narrating historical events, making moral judgments and narrative skills. History capital consists of eight dimensions, including the historical literacy dimension. Thus, it can be said that historical literacy includes historical thinking skills, while history capital includes historical literacy. However, history capital deals with the aspects of the student's knowledge and skills that are reflected in daily life. It does not focus on professional historiographical knowledge and skills.

History capital also has similar characteristics with the concept of historical consciousness. Historical consciousness is to process and interpret the knowledge of the past with current knowledge and the unknown of the future, and to comprehend change and transformation (Oymak, 1997). Lifestyle, family, social class and economic status are decisive in the formation of historical awareness in an individual (Ortaylı, 2011). The concept of history capital also refers to the individual's family, social class, economic and cultural conditions, etc. It focuses on characteristics from the past, such as, and argues that it is shaped by these experiences. Not only the student's own capacity but also the social, cultural and economic conditions from the family are effective in the success or failure of the student. The difference of history capital is that history capital expresses the effect of the social and cultural accumulation created by the student's family and environment on the student's field of history and his desire to pursue a career in this field. Historical awareness focuses on the understanding of history, and history capital focuses on the history career. In addition, history capital deals with the aspects of the student's knowledge and skills that are reflected in daily life. It does not focus on professional historiographical knowledge and skills. It covers the student's current savings.

Places where history capital can be used: The concept of history capital refers to the student's knowledge in the field of history, It can be used effectively in measurement studies where students' interest in historiography will be evaluated by taking into consideration their social and cultural situation, family's education level, profession and immediate environment.

Importance of history capital: History capital is the conceptualization of the factors that affect students' disposition, interest and predisposition in line with their knowledge in the field of history. In history capital, the student's interest in the field of history and the impact of the family's interest, tendency and predisposition on the student form a whole. It is emphasized that success or failure in schools is related to family habitus.

Opportunities for using of history capital: By developing a scale within the scope of the concept of history capital, students' inclination towards the field of history can be expressed quantitatively. By measuring the history capital of history education and history teaching students in the periods when they start and finish university, the interest and increase in interest in the field can be determined through measurement. It can also be used to direct the student's capacity to the field of interest before university. Thus, the student can achieve more success. The effect of the social, cultural and economic conditions of the student's family and environment on the student's interest, tendency and predisposition in the field of history can be determined quantitatively through measurement. Thus, more effective educational strategies can be developed to minimize these conditions in education. Accurate identification of educational inequalities is the most important part of taking the right steps to minimize them.

CONCLUSION AND DISCUSSION

With this study, the concept of history capital is proposed to measure students' knowledge and tendency in the field of history. Through document analysis, Bourdieu's sociological concepts of capital, types of capital, habitus and field, as well as the concept of science capital developed by Archer on the basis of Bourdieu's sociology, were analyzed and history capital was defined as follows: *"The accumulation (capital) acquired from (social and cultural) sources that affect and form a person's interest, tendency and predisposition (habitus) in history (field) is called history capital."* Historical literacy; values, attitudes and disposition regarding history; knowledge about the transferability of history (which careers history opens the door to); conception of history-related media; participation in out-of-school history learning contexts; family history skills, knowledge and qualifications; knowing people through their roles in history; talking about history in everyday life are sub-dimensions developed through science capital studies and form the student's interest, tendency and predisposition to a course. These dimensions are the dimensions that constitute interest, tendency and predisposition to history lessons in the concept of history capital.

Concept is a representation that covers the common characteristics of objects and events and collects them under the same name (Erdoğdu, 2016). In this respect, history capital is based on Bourdieu's sociological studies; It is an interdisciplinary representation in the fields of history education and sociology, covering the concepts of field, habitus and capital and the concept of science capital. Before the development of the concept of history capital and the measurement phase, the boundaries of the need to be evaluated in history lessons with reference to the social and cultural conditions of a student's family and environment, that is, the concept of habitus, were drawn with the conceptualization method. With history capital, deterministic results are not expected, as will be effective in all social sciences. While interest, expresses, tendency and predisposition, it focuses on the knowledge and skills reflected in daily life rather than the knowledge and skills expected from professional historians. As explained by the concept of field, the student is evaluated with the knowledge he has acquired in the field of history. As explained by the concept of habitus, he argues that the student is a whole with his family and environment and should be measured by these. It takes into account the student's current savings, as expressed by the concept of capital. There is no target knowledge, experience or ability. Science capital dimensions express the accumulation resources that form the student's interests, tendencies and predispositions towards the field of history and are used as history capital dimensions.

With the concept of history capital, Bourdieu's sociology theory have been used in history education. There is a two-way application here. First, Bourdieu (2016) persistently recommended that historians conduct objective studies and use the methods of the field of sociology in this regard. Thus, he argued that historians could reach objective conclusions by making more objective, more scientific evaluations. In this respect, history capital represents an interdisciplinary study in the fields of history education and sociology by using sociology concepts and theories in the field of history education. Historians can also consider Bourdieu's sociological theories, which are discussed in the context of history capital and history education, in their own context.

Secondly, with his studies, Bourdieu recommended to all institutions and employees in the field of education that students should be evaluated with the concepts of capital, habitus and field. He argued that only in this way can students be evaluated as a whole and be fair. It is an application area that can be used as a history capital evaluation tool. History capital dimensions that affect a person's tendency to the field of history are used with the concepts of field, habitus and capital in the proposed conceptualization. By developing a scale within the scope of the proposed concept, students' inclination towards the field of history will be able to be expressed quantitatively. History capital can be developed as a tool for teachers to measure the tendency of students at any level and department of education to the field of history. In addition, before university, the student's tendency to pursue a career in this field will be evaluated by measuring his/her history capital, thus the student will be directed to the field of interest. Since the concept of capital emphasizes students' accumulation, the concept of habitus emphasizes their interest, and the concept of field emphasizes the focal point of their accumulation and interest, students can develop and measure field-specific capital in scale in other professional fields. In addition, by identifying some patterns in occupational orientations, it will enable the identification of inequalities arising from habitus. The first condition for intervening in educational inequalities with effective education strategies is to ensure that they are identified correctly.

REFERENCES

Akın, F. (2012). *Okul İçi ve Okul Dışı Öğrenmelerin Öğrenci Başarısına Etkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Antalya.

Aktaş, V. (2022). *Sosyal Bilgiler Dersinde Mekânsal Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesinde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Rolü: Bir Eylem Araştırması.* (Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Aktay, Y. (2016). Bourdieu Bourdieu ve Bir Maxwell Cini Olarak Okul. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* içinde (s. 473-498). İstanbul: İletişim.

Akyol, H. (2009). *Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi.* (8. Baskı). Ankara: Pegem.

Albiz, Ü. (2022). Habitusu, Kültürel ve Sembolik Sermayesiyle Eleştirmen-Yazar ve Çevirmen: Nurullah ATAÇ, *ERDEM Dergisi*, 0(82), 1-24.

Altun, A. (2016). Tarih Merakına Yönelik Bir İnceleme: Fen-Edebiyat Fakültesi (AİBÜ) Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarihe Dair Merakları. *TUHED*, 5(2), 390-436.

Altun, A. (2010). *Medya Okuryazarlığının Sosyal Bilgiler Programıyla İlişkilendirilmesi ve Öğretimi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Altuntaş, B. (2023). *Sosyal Bilgiler Dersinde Medya Okuryazarlığı Aracılığı ile Yurttaş Gazeteciliği Uygulamaları.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Aras, İ. İ. (2023). *Sorumluluk ve Özgürlük Temelli Medya Okuryazarlığı Becerisinin Karikatür Kullanılarak Kazandırılması.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Archer, L., Dawson, E., DeWitt, J., Seakins, A., & Wong, B. (2015). "Science capital": A conceptual, methodological, and empirical argument for extending bourdieusian notions of capital beyond the arts: SCIENCE CAPITAL. *Journal of Research in Science Teaching* 52(7), 922-948.

Archer, L., DeWitt, J., Osborne, J., Dillon, J., Willis, B., & Wong, B. (2012). Science aspirations, capital, and family habitus: how families shape children's engagement and identification with science. *American Educational Research Journal,* 49(5), 881–908.

Archer, L., DeWitt, J., & Willis, B. (2014). Adolescent boys' science aspirations: Masculinity, capital and power. Journal of Research in Science Teaching, 51(1), 1–30. *Journal of Research in Science Teaching* (51(1)), 1-30.

Arikan, N., Yenal, G. & Taşpinar, G. (2010). *Conception. Altin Sözlük Golden Dictionary*. Altin Kitaplar.

Aslan E. (2022). *Çocuk Medyasında Dönüştürülen Masalların Eleştirel Düşünme ve Medya Okuryazarlığı Becerilerine Etkisi,* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

ASPIRES. (2013). *Young people's science and career aspirations, age 10–14.* London: Departmen of Education and Professional Studies, King's College London.

Aşık, A. B. (2022). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Medya Okuryazarlığı Yeterlilikleri ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi, Ordu.

Aydın, B., Can, G., Ersanlı, K., Kılıç, M., Külahoğlu, Ş., Öztürk, B., Bilge, F., Küçükkaragöz, H., Kısaç, İ., Korkmaz, İ. & Bilgin, M. (2002). *Gelişim ve öğrenme Psikolojisi.* Ankara: Pegem.

Ayyıldız, İ. (2023). Sosyal Bilgiler Dersinde Okul Dışı Öğrenme Ortamları Bağlamında Gerçekleştirilen Tarihi Mekân Gezileriyle İlgili Öğrenci Görüşleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Bilgin, N. (2007). *Kimlik İnşası.* Ankara: Aşina Kitaplar.

Bourdieu, P. (1995). *Outline of a Theory of Practice.* (R. Nice, Çev.) Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bourdieu. P. (1980). *La Sens Pratique,* Paris: Minuit.

Bourdieu, P. (1983). "Ökonomisches Kapital, kulturelles Kapital, soziales Kapital", In: Reinhard Kreckel (Hg). Soziale Ungleichheiten (Soziale Welt Sonderband 2), Göttingen, s.183-198.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste.* (R. Nice, Çev.) Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1986). Form of Capital. J. Richardson içinde, *Handbook of theory and research for the sociology of education* (s.241-258). New York: Greenwood.

Bourdieu, P. (2001). *Masculine Domination.* (R. Nice, Çev.) Cambridge, UK: Polity Press.

Bourdieu, P. (2010). "Sermaye Biçimleri", Derleyenler: M. M. Şahin & A. Z. *Sosyal Sermaye* (M. M. Ünal, Çev., s.45-75). içinde İstanbul: Değişim.

Bourdieu, P. (2016). *Devlet Üzerine, Collège de France Dersleri (1989,1992).* (A. Sümer, Çev.) İstanbul: İletişim.

Bourdieu, P. (2020). *Seçilmiş Metinler,* (L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P. (2021). Forms of Capital: General Sociology. P. Bourdieu içinde, *Lectures at the Collège de France 1983 - 84* (Cilt 3). Polity.

Bourdieu, P. & Carthier, R. (2021). *Sosyolog ve Tarihçi.* (Z. Emirosmanoğlu Çev.) İstanbul: Vakıfbank Kültür.

Bourdieu, P., & Passeron, J.C. (2019). *Yeniden Üretim.* (A. Sümer, L. Ünsaldı & Ö. Akkaya Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P., & Passeron, J.C. (2022). *Varisler Öğrenciler ve Kültür.* (L. Ünsaldı & A. Sümer Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P. & Wacquant, J. D. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology.* Chicago: Üniversty of Chicago Press.

Bourdieu, P. & Wacquant, L. (2014). *Dönüşümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar*. (N. Ökten, Çev.) İstanbul: İletişim.

Bozkurt, B.Ü. (2018). Kavram, Kavramsallaştırma Yaklaşımları ve Kavram Öğretimi Modelleri: Kuramsal Bir Derleme ve Sözcük Öğretimi Açısından Bir Değerlendirme, *Dil Dergisi,* Sayı: 169/2, 5-23.

Calhoun, C. (2000). Bourdieu Sosyolojisinin Ana Hatları. (G. Çeğin, Çev.). G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* (2016) içinde (s.77-130). İstanbul: İletişim.

Dağ, B. (2022). Doğan Ergun'un Geliştirdiği Bilimsel Yöntem Üzerine Değerlendirmeler. *Sosyologca,* 23, 97-112.

DeWitt, J., Archer, L., & Mau, A. (2016). Dimensions of science capital: exploring its potential for understanding students' science participation. *International Journal of Science Education* 38(16), 2431–2449.

Edwards, R., Phillips, T.B., Bonney, R. & Mathieson, K. (2015). *Citizen Science and Science Capital,* Stirling: University of Stirling.

Erdoğdu, A. T. (2016). Kavram ve Kavramsallaştırmada Üç İddia: Eş Anlamlılığın İmkânsızlığı, Çevrilemezlik ve Kavramsal Dakiklik. K. B. Tiryaki, L. Sunar (Der.), *Kavram Geliştirme, Sosyal Bilimlerde Yeni İmkânlar,* içinde (s.77-130). İstanbul: İletişim.

Ergun, D. (2018). *Yöntemi Bulmak Türkiye'de Toplumsal Bilimlerin Bunalımı.* Ankara: İmge.

Fatih Töremen, A. E. (2010). *Eğitim Örgütlerinde Sosyal Sermaye ve Yönetimi.* İstanbul: İdeal kültür.

Field, J. (2008). *Sosyal Sermaye.* (B. Ş. Bahar Bilgen, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Godec, S., King, H., & Archer, L. (2017). *The Science Capital Teaching Approach: engaging students with science, promotingsocial justice.* London: University Collage London.

Gül, Z. (2022). *Doğal, Kültürel ve Tarihsel Değerlerin Şehir Pazarlaması ve Marka İnşasındaki Rolü: Ünye Örneği.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul.

Güvenç, B. (1995). *Türk Kimliği, Kültür Tarihinin Kaynakları*, Ankara: Remzi Kitabevi.

Haidari, S.M. (2022). *The Effects of Out-of-School Learning Activities on Student Outcomes: A Mixed-Research Synthesis. (*Yayımlanmamış doktora tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Jourdain, A. & Nauliın, S. (2020). P*ierre Bourdieu'nün Kuramı ve Sosyolojik Kullanımları* (Ö. Elitez, Çev.) İstanbul: İletişim.

Kaplan, H., & Yardımcıoğlu, M. (2020). Alan, Habitus ve Sermaye Kavramlarıyla Pierre Bourdieu, *HABITUS Toplum Bilim Dergisi*, 1, 23-38.

Keçe, M. (2016). Tarihsel Düşünme Becerileri İle Tarih Okuryazarlığı Becerilerinin Karşılaştırılması. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(03), 108-122.

Keçe, M. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yararlanılan Sınıf İçi Tarihi Roman Kullanım Tekniklerinin Öğrencilerin Tarih Okuryazarlığı Düzeylerine Etkisi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

King, H., Nomikou, E., Archer, L., & Regan, E.. (2015). Teachers' Understanding and Operationalisation of 'Science Capital', International Journal of Science Education. doi:10.1080/09500693.2015.1119331

King, H., & Rushton., E. A. C. (2020). *Applying the Lens of Science Capital to Understand Learner Engagement in Informal Maker Spaces.* Kings Collage London.

Koçer, Y. (2023). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerine Göre Yeterliliklerinin Belirlenmesi- Tokat İli Örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Lin, N. (1999). Building a Network Theory of Social Capital. *Connections, 22*(1), 28-51.

Marks, K. (2003). *Kapital* (Cilt 1.). (A. Bilgi, Çev.) İstanbul: Eriş.

Maşalı, M. E. (2003). *Resmü'l Mushaf ve Tarihsel Değeri. (*Yayımlanmamış doktora tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Mouzelis, N. (1995). Katılımcı-Toplumsal Bütün Sorunu: Parsons, Bourdieu, Giddens. (Ü. Tatlıcan, Çev.). G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* (2016) içinde (s.187-226). İstanbul: İletişim.

Nomikou, E., Archer, L., & King, H. (2017). Building 'science capital' in the classroom. *School Science Review* (98(365)), 118-124.

Oğul, R. (2018). *Tarih İçerikli Strateji Oyunlarının Öğrencilerin Tarih Tutumları ve Akademik Başarı Düzeylerine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Ortaylı, İ. (2011). *Tarihimiz ve Biz.* İstanbul: Timaş.

Oymak, R. (1997). Dünden geleceğe sonsuz bir bakış. *Tarih Eğitim ve Yaşam Dergisi* (7), 32-38.

Öner, N. (1995). *Felsefe Yolunda Düşünceler.* İstanbul: Milli Eğitim.

Özsöz, C. (2007). Pierre Bourdieu'nün Temel Kavramlarına Giriş. *Sosyoloji Notları* (1), 15-21.

Palabıyık, A. (2011). Pierre Bourdieu Sosyolojisinde "Habitus","Sermaye" ve "Alan" Üzerine. *Liberal Düşünce* (61-62), 121-141.

Piketty, T. (2014). *Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital.* (H. Koçak, Çev.) İstanbul: İş Bankası Kültür.

Polat, S. (1991). *Cumalıkızık Köyü Tarihsel Değerlerin Korunması Üzerine Araştırma.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.

Popper, K. R. (1998). *Tarihselciliğin Sefaleti.* (S. Osman, Çev.) İstanbul: İnsan.

Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2019a). *Sosyoloji Kuramları. (*H. Hülür, Çev.) Ankara: De Ki.

Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2019b). *Sosyoloji Kuramları. (*H. Hülür, Çev.) Ankara: De Ki.

Sakin, S. (2003). *Misak-I Milli'nin Hazırlanışı, Kapsamı ve Tarihsel Değeri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Sarıer, Y. (2016). Türkiye'de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 1-19.

Senemoğlu, N. (2012). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi.

Şeriati, A. (1997). *İnsanın Dört Zindanı*. (H. Hatemi, Çev.) Ankara: İşaret.

TDK. (1998). 0101-(2) Türkçe Sözlük- TDK-(2) (299.819KB), Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Tezcan, M. (1993). *Eğitim Sosyolojisinde Çağdaş Kuramlar ve Türkiye*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Tiryaki, K. B. & Sunar, L. (2016). *Kavram Geliştirme, Sosyal Bilimlerde Yeni İmkânlar.* Nobel: Ankara.

Tricot, J. (1930). *Traite de Logique Formelle.* Paris: Librairie Philosophıque J. Vrin.

Uluçağ, C. (2019). *Öğretmen Adaylarının Tarih Okuryazarlığı Algı Düzeylerinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.

Utku, M. (2023). *Sosyal Bilgiler Kültür ve Miras Öğrenme Alanında Okul Dışı Öğrenmenin Çeşitli Değişkenlere Etkisi. (*Yayımlanmamış doktora tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.

Venceli, Füsun. (2023). *Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Efes Antik Kenti ve Müzesi Ziyaretine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir.

Wacquant, L. (1998). Pierre Bourdieu: Hayatı Eserleri ve Entellektüel Gelişimi. (Ü. Tatlıcan, Çev.). G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* (2016) içinde (s.53-76). İletişim.

Yapıcı, M. (2006). İlköğretim 1. Sınıfa Başlayan Öğrencilerin Hazırbulunuşluk Düzeyleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 8(1), 1-8.

Yel, A. M. (2016). Bourdieu ve Din Alanı: Sermaye, İktidar, Modernlik. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* içinde (s.559-580). İletişim.

Yildirim, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.

Tarih Eğitiminde Yeni Bir Kavram Önerisi: Tarih Sermayesi

Öz:
Tarih sermayesi, tarih eğitimi alanında tarih ve sosyoloji alanlarını içeren disiplinler arası yeni bir kavram önerisidir. Bu çalışma ile Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün sosyolojisi ve İngiliz akademisyen Louise Archer'ın ortak çalışmalar ile Bourdieu sosyolojisine bağlı olarak geliştirdiği bilim sermayesi kavramının alt başlığı olarak, kavramsallaştırmaya dair bir analiz yapılacaktır. Öğrencilerin ilgi duyduğu ders alanında daha fazla başarı elde ettiği, araştırma, okuma faaliyetlerinde bulunduğu, okul dışında bu alandaki eğitim faaliyetlerine daha fazla vakit ayırdığı, daha fazla kaynaktan yararlandığı görülmektedir. Öğrencinin derse ilgisinin belirleyici olması ilgisini etkileyen faktörlerin araştırılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bourdieu, birikimi sermaye kavramı ile açıklamış ve ekonomik, kültürel, sosyal ve sembolik sermaye olarak ayırmıştır. İlgi, eğilim, yatkınlığı ifade eden bir kavram olarak "habitus" kavramını kullanmıştır. Alan kavramı ise kendine özgü kuralları, birikim ölçütleri olan belli konumları ifade eder. Sermayesi ve habitusu uyumlu ise kişi o alanda yüksek başarı elde edebilir. Ancak kişinin bir alana ilgi, eğilim ve yatkınlığının ölçülebilmesi için öncelikle sermaye ve habitusunun alana uygun olarak ölçülebilir olması gerekir. Bu sorunun anlaşılabilir ve ölçülebilir olması için öncelikle kavramsallaştırılması gerektiği açıktır. Bu nedenle alan yazına ilk olarak "tarih sermayesi" kavramını önermekteyiz. Bu çalışmanın amacı tarih sermayesi kavramını, tarih eğitimi alanına uygun şekilde açıklamak, tanımlamak, kapsamını belirlemek ve bu kavramın içeriğini tartışmaktır. Bu tartışma ile değerlendirme sürecinde, öğrencilerin birikimleri doğrultusunda eğilim, ilgi ve yatkınlığının bir kavram ile ifade bulmasıyla alan yazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Çalışmanın sonucunda Bourdieu'nün sermaye, sermaye çeşitleri, habitus ve alan kavramları ile bilim sermayesi kavramları sırayla incelenerek tümdengelim ve tümevarımın birlikte kullanıldığı diyalektik yöntem ile tarih eğitimi alanındaki şu tanıma ulaşılmıştır: "Bir kişinin tarihe (alan) ilgi, eğilim ve yatkınlığını (habitus) etkileyen ve oluşturan (sosyal ve kültürel) kaynaklardan edindiği birikime (sermaye) tarih sermayesi denir." Ayrıca tarih sermayesi düzeyini etkileyen boyutlar için bilim sermayesinde kullanılan sekiz boyut dikkate alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Tarih sermayesi, bilim sermayesi, Pierre Bourdieu, tarih eğitimi*

GİRİŞ

Tarih sermayesi, tarih eğitiminde yeni bir kavram önerisidir. Kavram, diğer bir ifade ile "idea" nesne ve olayların ortak özelliğini kapsayarak aynı isim altında toplayan bir temsildir (Erdoğdu, 2016). Kavram (*concept*) yeni bir düşüncenin can bulmasının başlangıcıdır, kavramsallaştırma (*conception*) ise aynı kökten gelir ve hamileliğin başlangıcı, gebe kalma anlamı taşır. Bu anlamı ile adeta düşünce inşasındaki önemine gönderme yapmaktadır (Arıkan, vd., 2010; Tiryaki & Sunar, 2016). Türk Dil Kurumu sözlüğünde "Bir nesnenin zihindeki soyut ve genel tasarımı, mefhum, fehva, nosyon" olarak açıklanır (TDK, 1998, s.1243). Kavram, klasik felsefenin önemli başlıklarından biridir. Zihnin nesneyi onaylama ve reddetmeden olmadan özünde algılamasını sağlar (Tricot, 1930). Varlığı soyut veya somut bir özellik taşıyabilir ve ikisi de var olanı ifade eder (Öner, 1995). Aristoteles, kavramı şeyin tanımının tek bir kelimeyle ifadesi olarak tanımlar. Zihnin fikir birliğine duyusal temsillerin çokluğunu getirdiği gerçekliğin yeniden inşasıdır. (Tricot, 1930). Kavram sadece bir varlığı akla getirmez, daha geneldir. Var olanın bütün hallerini kapsar bu nedenle göz önüne getirilemez (Öner, 1995).

Tarih, nev-i şahsına münhasır olaylar ile ilgilendiği için geçmişteki bir olayı ele aldığında kullandığı kavramların bile o zaman, olay ve durum içinde yegâne bir anlam oluşturduğunu düşünür. Tarih alanında birçok olayı, durumu kapsayan bir kavram üretmek zordur (Erdoğdu, 2016). Benzer şartlar ancak bir tarihi dönemde gerçekleşir. Düzenli olarak tekrarlanan bazı olaylar gerçekleşse de fiziksel dünyadaki gibi değişmez değildir (Popper,1998). Dolayısıyla tarih alanında kavramsallaştırma zor bir seçenektir. Söz konusu tarih eğitimi ile tarihin öğrenilmesi ve öğretilmesi olduğunda kavramsallaştırmanın kapısı aralanabilir. Ayrıca sosyoloji alanı da psikoloji, felsefe, siyaset bilimi alanları gibi kavramsallaştırmaya oldukça yatkındır. Bu alanlar kavramsallaştırma fabrikası gibi çalışırlar (Erdoğdu, 2016). Bilgiyi bir

bütün olarak anlamlandırmaya yardımcı olan en temel zihinsel oluşum olan kavramlar tanıma, ayırt etme, seçme ve birleştirmeyi sağlar. Eğitim alanındaki kavramsallaştırma araştırmaları, bilginin organize edilmesinde anahtar bir işlev üstlenir (Bozkurt, 2018).

Tarih sermayesi bu çalışma ile Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün sosyolojisi temelinde ve İngiliz akademisyen Louise Archer'ın ortak çalışmalar ile Bourdieu sosyolojisine bağlı olarak geliştirdiği bilim sermayesi kavramının alt başlığı olarak kavramsallaştırılmıştır. Tarih alanı, doğası gereği kavramsallaştırmalar ve kuramsallaştırmalara pek uygun olmadığından tarih sermayesi, tarih eğitimi ile sosyoloji alanlarını kapsayan disiplinlerarası bir çalışma ile ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bazı derslere daha fazla yönelirken, bazı derslere ilgisiz kaldığı görülmektedir. Ayrıca öğrencinin ilgi duyduğu ders alanında daha fazla başarı elde ettiği, araştırma, okuma faaliyetlerinde bulunduğu, okul dışında bu alandaki eğitim faaliyetlerine daha fazla vakit ayırdığı, daha fazla kaynaktan yararlandığı görülmektedir. Öğrencinin derse ilgisinin belirleyici olması ilgisini etkileyen faktörlerin araştırılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunun anlaşılabilir ve ölçülebilir olması için öncelikle kavramsallaştırılmalıdır. Kavramsallaştırma, dağınık düşüncelerin sadeleştirilerek bütün olarak algılanabilmesi için etkili bir yöntemdir. Bu nedenle alan yazına ilk olarak "tarih sermayesi" kavramını önerilmektedir.

Araştırmanın Problem Durumu

Bourdieu, sosyoloji çalışmalarında sermayenin *(capital)* yeniden üretimi ile toplumdaki eşitsizliklerin birbirini tekrarlayan döngüsünün altını çizmektedir (Bourdieu, 1084; 1995; 2001). Üst sınıflar, habitusun sermaye (ekonomik, kültürel, sosyal, sembolik) ve alan ile etkileşimi yoluyla ayrıcalıklı konumlarını devam ettirir. Böylece toplumda yeniden üretim sağlanır. Ayrıcalık, tahakküm ilişkileri ve eşitsizlikler döngüsel olarak her kuşakta yeniden üretilir (Archer, vd., 2012). Eğitim söz konusu olduğunda egemen eğitim sistemi ve eğitim öğretim yoluyla toplumdaki egemen kültür yeniden üretilir. Toplumdaki kademelerin birbirini tekrar etmesi yoluyla toplumda yeniden üretim sonucu her sınıf kendi konumunu yıllar boyu koruyabilir. Yeniden üretim sosyal eşitsizliğin kilit noktasıdır. Ders mesaisinde zihinlere kazıma eyleminin etkililiği öğrencinin ait olduğu toplumsal sınıfa, sınıfın sermayesine göre değişir (Bourdieu & Passeron, 2019).

Bulunduğu toplum tabakasının sermayesi öğrencinin kapasitesini, ders başarısını, meslek seçimini büyük ölçüde etkiler. Herkes zorunlu olarak eğitim alır ancak herkes aynı kalitede eğitim almaz. Aynı kalitede eğitim alanların hepsi de aynı oranda öğrenim sağlayamaz. Müfredatın içeriğine ve eğitim pratiğine bazı öğrenciler diğerlerine göre daha kolay uyum sağlayabilir. Eğitim sisteminin en tarafsız hali bile eşitsizlikler üretebilir (Aktay, 2016). Eğitimdeki bu eşitsizliklerin anlaşılır ve ölçülür olabilmesi için öncelikle kavramsallaştırılması gerektiği açıktır. Böylece tarih eğitimi alanına dair araştırılacak konunun sınırları, kapsamı belirlenip, problem tek bir kavram ile ifade edilebilir olacaktır. Bu çalışma kapsamında "öğrencilerin tarih derslerinde alan, habitus ve sermaye kavramları ile değerlendirilebileceği bir kavramın; kapsamı, sınırlılıkları, tanımı ve boyutları ne olmalıdır?" temel problemine cevap aranacaktır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Öğrencilerin ilgi duyduğu ders alanında daha fazla başarı elde etmesi ilgisini etkileyen faktörlerin araştırılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bunun anlaşılabilir ve ölçülebilir olması için öncelikle kavramsallaştırılmalıdır. Bu araştırmanın amacı tarih sermayesini tarih eğitiminde kullanılmak üzere açıklamak, tanımlamak, kapsamanı belirlemek ve içeriğini

tartışarak sosyoloji temellinde kavramsallaşmaktır. Bu açıdan tarih eğitimi ve sosyoloji alanında disiplinlerarası bir çalışmayı temsil etmektedir. Tarih eğitimindeki bir sorun sosyolojik bakış açısıyla değerlendirilecek bir zemine yerleştirilecektir. Bu çalışma ile değerlendirme sürecinde, öğrencilerin birikimleri doğrultusunda eğilim, ilgi ve yatkınlığını etkileyen unsurların bir kavram ile ifade bulmasıyla alan yazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, tarih eğitimi ile sosyoloji disiplinlerini kapsayan disiplinler arası nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma çeşitli disiplinleri kapsayan, nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve olayların gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konulmasında nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır. Sosyoloji disiplini, insan davranışları hakkında, geleneksel araştırma yöntemlerinden farklı olarak, nitel araştırmalara bakış açısı sunan önemli bir disiplindir. İnsanların toplumsal yaşama biçimi ve kuralları nasıl anladıkları, bunu yaşamlarına nasıl yansıttıkları ile yakından ilgilenir. Bu açıdan nitel araştırma olarak kabul edilen yöntemlere önemli katkıda bulunmuştur. Disiplinler arası çalışmalar ile "bütüncül anlayış" insan davranışlarının birbiriyle bağlantılı olduğu, dolayısıyla olguların bütün olarak incelenmesi gerekliliğini savunur (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu nedenle tarih eğitiminde sosyolojik bakış açısı ile bir kavramın önerildiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında Bourdieu'nün sosyoloji araştırmaları ile bilim sermayesi kavramının geliştirilmesine yönelik araştırmalar incelenmiştir. Nitel veri bulgularından yola çıkılarak tarih eğitimi alanına yönelik "tarih sermayesi" kavramı önerilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Çözümlenmesi

Temelde nitel araştırma olarak kurgulanan bu araştırmada Bourdieu'nün sermaye, sermaye çeşitleri, alan ve habitus kavramları üzerine yaptığı ve bilim sermayesi kavramı üzerine yapılan akademik araştırmalar doküman incelemesi yöntemiyle ele alınmış ve tarih eğitimi bağlamında karşılaştırmalı bir içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Ayrıca çalışmada tümdengelim ve tümevarımın birlikte kullanıldığı diyalektik yöntem kullanılmıştır. Ergun (2018) yöntemin temelinde tümdengelim ve tümevarımın birlikte işlediğini savunur. O'na göre tarihte tekerrür olamayacağı için yalnızca tümevarım mantığına dayalı bir felsefi temel, toplumsal bilimlere uygun değildir. Bu nedenle bilimsel bilgi üretebilmek adına tümdengelimin mantığına yönelik diyalektik yöntem kullanılmalıdır (Dağ, 2022). Bu temelde alan, habitus, sermaye, sermaye çeşitleri ve bilim sermayesi kavramları sırayla incelenerek tarih sermayesi kavramının literatürdeki hiyerarşik konumuna tümdengelim ile ulaşılmıştır. Tarih sermayesi tanımının, içeriğinin ve alt boyutlarının belirlenmesi ile tümevarım yöntemi kullanılarak tarih sermayesi kavramının kapsamına ulaşılmıştır. Çalışma sonunda Rentel'in beş aşamalı kavram geliştirme süreci tarih sermayesi kavramının geliştirilmesi için kullanılmıştır. Böylece tarih sermayesi kavramının tarih eğitimindeki tanımı, başka kavramlardan ayıran özellikleri, kullanılacağı yerler, önemi ve kullanım özellikleri açıklanmıştır.

Etik Kurul İzin Bilgisi

Bu araştırma, etik kurul kararından muaftır

BULGULAR VE YORUM

Tarih, kavramsallaştırma ve kuramsallaştırma için elverişli bir alan olmasa da söz konusu eğitim ve alt başlık olarak tarih eğitimi olduğunda; özellikle de bir sorunun anlaşılabilir ve ölçülebilir olması için kavramsallaştırma söz konusu olmaktadır. Ayrıca kavramsallaştırmanın daha tercih edilir olduğu sosyoloji alanı ile disiplinler arası bir çalışmayı temsil etmesi açısından kavramsallaştırmayı kolaylaştırmaktadır. Tarih sermayesini, sosyoloji alanı temelinde, tarih eğitimi alanına uygun bir kavram olarak önerebilmek için öncelikle Bourdieu sosyolojisinin temel kavramları olan alan ve habitus, sermaye, sermaye çeşitleri (ekonomik-sosyal-kültürel-sembolik) ile bilim sermayesi kavramı açıklanmalıdır.

Alan ve Habitus

Alan, nesnel konumlar arasındaki bireyleri veya birliktelikleri sınırlandıran ilişki ağıdır (Ritzer & Stepnisky, 2019b). Bourdieu bu kavramı ilk olarak 1966 yılında *"Champ intellectuel et projet createur"* başlıklı çalışmasındaki (Jaurdain & Naulin, 2020), sanat ve edebiyat dünyalarının tarihsel oluşumu ve dönüşümü üzerine yaptığı ampirik araştırmasıyla geliştirmiştir. Daha sonra Bourdieu ve arkadaşları tarafından fikir, felsefe, bilim, din, akademi, şiir, yayımcılık, siyaset, yargı, ekonomi, spor, bürokrasi ve gazetecilik alanları üzerine yapılan araştırmalarda büyük ölçüde değiştirilmiş ve genişletilmiştir (Wacquant, 1998).

Bourdieu alanı, toplumsal dünyada iş bölümünün artmasıyla artan farklılaşma süreci nedeniyle toplumsal hayat çevrelerinin özerkleşmesi olarak tanımlar. Özerkleşme, her toplumsal alanın kendine özgü bir amaç tanımlamasıyla sağlanabilir. İktisat alanının amacını zenginlik, sanatın ise tanınırlık olarak belirlemesi gibi. Her alan içindeki kişiler kendi alanlarına uygun hedeflere ulaşmak için mücadele eder. Alandaki konumu, ona özgü sermaye oranı belirler (Jaurdain & Naulin, 2020). Bourdieu & Wacquant (1992) farklı alanlardaki sermaye birikimini "oyunlar" benzetmesi ile açıklar. Her bir alanın kuralları ve başarı kriterleri vardır. Hukuk alanındaki başarı kriterleri edebiyat için aynı derecede önemli sayılmayabilir. Romancının kitap yazarken iyi bir yargıç olması, yasa yazımının ise edebi özellik taşıması beklenmez. Ne kadar "çıkar" varsa o kadar alan vardır. Her alan kendine has bir çıkar biçimini üretir ve varsayar (Bourdieu & Wacquant, 2014).

Bourdieu (1980) habitusu, *La Sens Pratique*'de açıklamıştır. Belirli bir varoluş koşulları sınıfıyla ilişkili koşullanmalar, kalıcı yatkınlık sistemlerini, yapılandırıcı işlev görmeye eğilimli yapıları, bilinçli olmaksızın amaçlarına öznel olarak uyarlanabilecek ilke ve temsilleri üretirler. Algıladığımız, değerlendirdiğimiz ve hareket ettiğimiz dünya aracılığıyla oluşan kalıcı ve aktarılabilen eğilimler sistemini habitus olarak tanımlar. Toplumsal koşullanmalar ile dışsal faktöreler içselleştirilerek kazanılır (Wacquant, 1998). Tekrarlar sonucunda alışkanlık haline getirilen, zihin ve bedende aşina olunan şeydir (Calhoun, 2000).

Habitus aile içinde, eğitim ve arkadaş sistemiyle şekillenen, biz ve çevremizdeki ilişkilerdir. Hareket ve konuşmaları, düşünme tarzını, dünya görüşünü şekillendirir. Kişilerin kendine özgü habitusları onların diğerlerinden farklı davranışlarını açıklar. Cinsiyet, millet, sınıf ve aile ile karmaşık bir yapı oluşturur (Yel, 2016). Bourdieu ve Wacquant (1992) bu noktada *"sudaki balık"* benzetmesini kullanır. Habitus ürünü olduğu toplumsal dünya ile karşılaştığında sudaki balık gibi kendi evindedir ve yadırgamaz. Tercihlerin tercih edilmemiş ilkesi olan habitusun tercihinin özgür, tesadüfi ve bilinçli olmadığının altını çizer (Bourdieu, 2020). Kişinin habitusunda milyonlarca seçenek olmasına rağmen farkına varmadan hazır bulduğu seçeneklere yöneldiği için hür iradeyi kısıtladığı söylenebilir (Yel, 2016).

Habitus tarihin bir ürünüdür. Tarihin ürettiği şemalara uygun bireysel ve kolektif pratikler daha fazla tarih üretir. Kişilerde algı, düşünce ve eylem olarak yerleşmiş geçmiş deneyimlerin aktif olarak varlığını korumasını sağlar (Mouzelis, 1995). Sadece bireyselliğin değil, kolektivistinin de başarısıdır (Calhoun, 2000). Bourdieu kuramıyla araştırma yapan bir araştırmacı habitus kavramını temel aldığı zaman kişilerin gerçek davranışlarını kavrayabilmesi için araştırdığı grubun sınıfsal kökenini, eğitim gördüğü okulları, dinsel veya din dışı eğitimlerini vb. dikkate almalıdır. *Habitus* şemaları, bilinçli olanlarla birlikte, bilinçli stratejiler oluşturmaya katkıda bulunan daha az bilinçli veya bilinçsiz öncüllerden meydana gelir (Mouzelis, 1995). Bourdieu ve Wacquant (2014) toplumsal hayatın düzenli ve öngörülebilir olmasını habitus ile açıklar. Tarihsel olarak inşa edilmiş, kuramsal olarak kök salmış, toplumsal olarak değişken, üretici bir matristir.

Bourdieu sosyolojisinde alan, habitus ve sermaye kavramları içsel bir ilişki içindedir (Wacquant, 1998). Farklı alanlarda dönüştürmeler yapılabilmesini ve biriktirilmesi gereken kaynak türlerini sermaye ile açıklar (Bourdieu & Wacquant, 1992). Alan habitusu koşullandırır, habitus alanı oluşturur (Ritzer & Stepnisky, 2019b). Habitus pratiği içerden, alan ise eylemi dışarıdan biçimlendirir. Alan, içindeki egemen konumları sürdürme, tâbi konumdakileri de yıkma stratejisiyle yönetme eğiliminde olduğundan, içindeki konumları özel davranış kalıplarına yönelttiği görülür (Wacquant, 1998).

Sermaye ve Çeşitleri

Sermaye en kısa anlamıyla birikmiş emektir. Failler ve gruplar tarafından emek biçimiyle elde edilerek toplumsal enerjiyi ele geçirme olanağı sağlar. Birikmesi zaman alır, kâr üretme ve yeniden üretim şekliyle varlığını sürdürür (Bourdieu, 1986; Bourdieu, 2021). Yeniden üretim ise Bourdieu'nün, sermayenin kuşaklara aktarılarak varlığını sürdürmesi sürecini açıklamak için geliştirdiği kavramdır (Calhoun, 2000). İnsanların edindikleri özel sermaye donanımları eğilimlerini oluşturur (Wacquant, 1998). Çalışan grupların yapısı sermaye türlerinin dağılımı üzerinden kurulur ve onu elde edenlerin kuvvet, iktidar ve kâr edinmelerini sağlar (Palabıyık, 2011). Sermayenin (*capital)* bulunduğu ve yoğunlaştığı kentler benzer isimle başkent (*capitale*) olarak adlandırılır (Bourdieu, 2015). Başkent tüm sermaye türlerinin toplandığı yerdir. Taşra ise geride kalan, habersiz ve aksanı olan yönüyle başkentin zenginliklerinden mahrum olarak alt sırada konumlanır (Bourdieu, 2016).

Bourdieu sermayenin Marksist kuram tarafından kabul edilen ekonomik boyutunun yanında başka türlerinin de etkisini kabul etmeden sosyal dünyayı anlamanın imkânsız olduğunun altını çizer (Field, 2008). Marks sermayeyi *"başkasının emek ürünlerinin özel mülkiyeti"* ve *"biriktirilmiş emek"* olarak tanımlamıştır. Sermayenin ana unsurları dolaşım sürecinde sürekli olarak birbirlerinin yerini alabilen para ve metadır (Marks, 2003). Para, ürünü yapan ve satın alan işçi ile yatırım yapanlar arasındaki ilişki sonucunda sermaye halini alır (Ritzer & Stepnisky, 2019). Marks'ın asıl çıkardığı sonuç *"sonsuz birikim prensibi"* ile sermayenin doğal sınırlar olmaksızın birikim ve az sayıda kişinin elinde yoğunlaşma eğilimine sahip olmasıdır. Bu durumda ya sermayenin getiri oranı azalacak ya da sermayenin aldığı pay milli gelir kanalıyla artacaktı. Ancak her iki kuram da sosyo-ekonomik veya politik bir denge vadetmiyordu (Piketty, 2014).

Bourdieu'nün sermaye kavramına bakışı maddeci ve somut olmanın ötesine geçer. O'na göre fayda ve çıkar sağlayan her şey sermayedir (Palabıyık, 2011). İktisat kuramında kişisel çıkar ekonomiye indirgenir, diğer biçimleri "ekonomik olmayan" olarak tanımlanır (Bourdieu, 1986). Ancak fayda ve çıkarın yalnızca ekonomi ile açıklanması toplumsal dünyayı anlamayı

imkânsızlaştırır (Bourdieu, 2010). Çalışmalarında çıkar sağlayan dört çeşit sermaye biçiminden bahsetmektedir. Bunlar; ekonomik sermaye, sosyal sermaye, kültürel sermaye ve sembolik sermayedir (Palabıyık, 2011). 1987 yılında Alman televizyonuna verdiği röportojda sosyal alanı kumarhaneye benzetmiştir. Bu örneğe göre ekonomik sermaye siyah fişleri, kültürel sermaye mavi fişleri, sosyal sermaye kırmızı fişleri temsil eder ve bunlarla kumar oynanır (Field, 2008). Kişilerin biriktirdikleri, sermayenin genel miktarı ve bileşimi, şimdiki ile gelecekteki konumlarını belirler, habitusları hakkında değerli ipuçları sağlar (Wacquant, 1998).

Ekonomik Sermaye

Sermaye kavramının asıl kaynağı Marks sosyolojisidir denilebilir. Bourdieu'nün "ekonomik sermaye" başlığıyla sınıflandırdığı sermaye, bir açıdan Marks'ın sermaye tanımıyla açıklanabilir. Ekonomik sermayede para ve finansal kaynaklarla ilgili sahip olunan sermaye ve onunla gelen faydacı durum ele alınmıştır. Ancak Bourdieu farklı olarak bu sermaye biçiminin üretim ve dolaşımında diğerleriyle ilişkisini de inceler. Sermayede ekonomik olan ve olmayan ayrımı yapmaz (Palabıyık, 2011; Özsöz, 2007).

Bourdieu ekonomik sermayeyi *"Anında ve doğrudan paraya çevrilebilir ve mülkiyet hakları biçiminde kurumsallaştırılabilir olan sermaye"* olarak tanımlar (Bourdieu, 1986). Ekonomik sermayenin diğer bütün sermaye çeşitlerinin üstünde olduğunu düşünür ve onun diğer sermaye türleriyle bir araya gelebileceğinin altını çizer (Field, 2008). Sistemin temelinde her zaman ekonomik mallar yer almaz. Birikim şeklini oyun alanı belirler. Hukuk gibi bir alanda referans kaynağı ekonomik sermaye değil, hüküm vermekteki adalet ve teknik uzmanlıktır. Her alan kendine özgü sermayeyi oluşturduğu için bir alan diğerine doğrudan indirgenmez (Calhoun, 2000). Sanatçılar dünyası, aşk ya da evlilik gibi değişimler maddi olmadığı, çıkar amacı taşımadığı yönündeki geleneksel görüşe karşı çıkar (Field, 2008). Kutsallaştırılan alanlarda da çıkar ilişkileri devam eder, bu alanlar da sermayenin birikim ve yeniden üretim döngüsüne tabidir (Calhoun, 2000).

Ekonomi kuramı, kapitalizmin icadı olan pratikler ekonomisi tanımıyla açıklanır. Maddi alışveriş, ticari değiş-tokuş, kâr gibi ekonomi alanına ait kavramları kapsar. Diğer birikim biçimlerini ekonomik olmadığı ve çıkar gözetmediği gerekçesiyle göz ardı eder (Bourdieu, 1986). Bourdieu'nün kavram ve metodolojileri iç içe ve birlikte anlamlandırılır. Sermayeyi açıklamak için ekonomik olanın yanı sıra kültürel ve sembolik sermaye ile değerlendirme yapmak gerekmektedir (Kaplan & Yardımcıoğlu, 2020).

Kültürel Sermaye

Kültürel sermaye, kültürel anlamdaki nitelikleri, eğilimleri ve malları ifade eder (Archer, vd., 2015). Bourdieu 1960 yılında Cezayirli yerli halk üzerine yaptığı araştırmasında grupların toplumsal yapıdaki durumlarını belirlemede, kültürel sermaye sembollerindeki farklılıkların işaret olarak kullanılabileceğini savunmuştur. Bu kavrama yavaş yavaş ulaşmış, kültürel beğenilerin üstünlük statüsü olarak kötüye kullanılmasına dikkat çekmiştir. Kültürel sermaye her zaman ekonomik sermaye ile doğru orantı vermez. Kişi finansal açıdan kötü koşullarda olsa da kültürel sermayesi yüksek olabilir. Bunun tam tersi de mümkündür. Güç ve statülerin sürdürülmesi ve paranın eksikliğini telafi etmek için kültürel sermaye kullanabilir (Field, 2008).

Kültürel sermaye toplumda yüksek olduğu düşünülen değerler hakkında bilgi sahibi olmak ile alakalıdır. Diplomaya sahip olmak, okul ve üniversitelere gitmek kültürel sermaye için önemlidir. Orta sınıfa mensup bir ailenin çocuğunun daha iyi bir eğitim alarak donatılması ve okulda başarılı olmasına rağmen işçi ailesinin çocuğunun başarısız olması kültürel sermayenin

sonucudur (Palabıyık, 2011). Bourdieu kültürel sermayeyi cisimleşmiş, nesneleşmiş ve kurumsallaşmış olmak üzere üç biçimde açıklar. Cisimleşmiş kültürel sermaye kişinin beden ve zihninin uzun süreli yatkınlıklarını, nesneleşmiş kültürel sermaye sahip olunan nesnel malları, kurumsallaşmış kültürel sermaye ise sahip olunan kültürel sermayeyi koruma altına alıp ona orijinal nitelikler verilmesini kapsar (Bourdieu, 1986; 2010). Cisimleşen kültürel sermayeye aileden öğrenilen dil alışkanlıkları, yazma stili örnek verilebilir ve eşitsizliği en şiddetli biçimde eğitim alanında üretir. Nesnelleşen kültürel sermaye kitap, resim gibi kültürel hünerler ile oluşan nesnel eserlerdir. Kurumsallaşan kültürel sermayeye eğitimsel onaylama ve kutsama sisteminin ve bürokrasi uygulayıcılarının eşitsiz toplumsal konumlara dağıtılmasındaki kurumsal etkisi örnek verilebilir (Palabıyık, 2011).

Bourdieu, kültürel sermayeyi başta eşitsizliğin eğitim alanında yeniden üretildiğinin altını çizmek için, farklı sosyal sınıflardan gelen çocukların akademik başarılarının eşit olmadığını açıkladığı araştırmalarda kullandı. O'na göre kültürel sermaye, sermayenin kalıtsal iletiminin en etkili şekilde gerçekleştiği sermaye türüdür (Field, 2008).

Sosyal Sermaye

Bourdieu'nün toplumsal yeniden üretimin kültürel antropolojisini yaratma çabası, sosyal sermayeye bakışını oluşturur (Field, 2008). Sosyal sermaye bireyin toplum içerisinde tanıdığı ve desteğini alabileceği, güvendiği sosyal ilişkileri ifade eder. Kişilerin diğerleri ile bağlantıları, grup üyelikleri, ilişkilerin hükümleri, ayrıcalıklar ve itimat söz konusudur. Sosyal sermayedeki ilişki ve özellikler, ekonomik-kültürel sermaye dağılımına bağlıdır (Palabıyık, 2011). Field (2008) sosyal sermaye kuramını iki cümle ile özetler: "İlişkiler önemlidir. İnsanlar birbirleriyle ilişki kurarak ve bunun zaman içinde devam etmesini sağlayarak, kendi başlarına başaramayacakları ya da sadece büyük zorluklarla başarabilecekleri şeyleri gerçekleştirebilmek için birlikte çalışabilirler."

İnsanlar birbirlerine bağlayan iletişim ağları kaynak oluşturması nedeniyle bir tür sermayeye dönüşür. Ne kadar insan tanıyor ve onlarla ortak hayat görüşü paylaşıyorsanız sosyal sermayeniz o kadar zengindir. Sosyal sermaye de tanıdığın kişi sayısı, onlarla paylaştığın ortak düşünceler ve ilişkilerin devamlılığı önemlidir. İnsanlar bir işi halletmek istediklerinde tanıdığı kişilere başvurması daha kolaydır ve daha hızlı sonuç alır. Sosyal iletişim ağları servet niteliğindedir. Burada kişinin doğrudan tanıdıklarından yarar sağlamasından ziyade diğerleriyle ortaklaşa çalışması ön plandadır. Ancak toplumsal ilişkilerin ortak paydalar ve çıkarlara indirgenerek "sermaye" olarak ifade edilmesi sosyal düşünürler, siyaset bilimciler, eğitimciler ve tarihçiler arasında birçok tartışmaya neden olmuştur (Field, 2008).

Başlangıçta sosyal bağların bir sermaye biçimi olarak tanımlanması, kâr ve kazanç sağlaması, yatırım yapılabileceği bir metaforken, araştırmalar ile literatürdeki yerini aldı. Alfred Marshall, Lydia J. Hanifan, Jane Jacob, Glenn Loury, Pierre Bourdieu, James Coleman, Robert Putnam bu kavramı açıkladılar (Lin, 1999). Son on yılda ilgi çekmiş gibi görünse de Bourdieu (1980), Coleman (1988- 1990) & Putnam'ın (1993-1995) katkılarından dolayı sosyal bilimler alanında uzun, entelektüel bir tarihe sahiptir (Töremen, 2010). Kavramın bugünkü öneminin sağlanmasında en etkili kişi Robert Putnam'dır. Sosyal sermaye, Bourdieu'nün sosyal kuram alanında yaptığı çalışmalardan daha az ilgi görmüştür (Field, 2008).

Sembolik Sermaye

Sembolik sermaye, en yüksek sosyal prestij ve meşruiyetle tanınan, sosyal avantaj için en güçlü olabilecek sermaye biçimlerini ifade eder. Bireyin kendisiyle alakalı görünüş, şeref, prestij,

duruş ve konuşma gibi simgesel özellikler bütünüdür (Özsöz, 2007; Palabıyık, 2011). Bilme ve tanıma düzlemlerinde konumlanır (Bourdieu, 2016). İnsanlar onlar için anlam ifade edenlerden yola çıkarak eyleme geçer. Örneğin ülke bayrakları somut özellikleri ile değil, insanlarda çağrıştırdığı anlamlardan dolayı önemlidir. Vatanı simgelediğinde saygı duyulur, soykırımı simgeliyorsa yakılır (Ritzer & Stepnisky, 2019a).

Sembolik sermayeye sahip olmak kazanç elde edilecek kişiler üzerindeki güçtür ve birikim stratejisi ön plandadır. Modern toplumlarda prestij elde etmek, muhafaza etmek ve arttırmaya çalışmak sembolik sermaye biçimlerindendir. Bourdieu bu konuda Kabiliye'deki köylü aileleri örnek verir. Ailenin adıyla özdeşleşmiş bir toprak parçası yabancıların eline geçtiğinde onu, çok fahiş bir fiyatta da olsa satın almak onur meselesidir. Yani sembolik sermayeyi korumak iktisadi iflasa sebep olabilir (Jourdain & Naulin, 2020). Sembolik sermaye, ekonomik, kültürel ve sosyal sermayeden elde edinilen kazanım ve değerlerin bütününün göstergesidir. Temelinde bu unsurlarla sınırları belirlenmiş prestij ve tanınma vardır (Albiz, 2022). Özellikle kültürel sermaye elde etmede ve aktarmadaki sosyal koşullar sembolik sermaye olarak kabul edilebilir. Örneğin okuma yazma bilmeyen bir toplumda okuma yazma bilmek sembolik bir değere dönüşür ve ekstra kazanç sağlar (Bourdieu, 1983).

Sembolik sermaye habitus ile şekillendirilir. Aile ve okulun aşıladığı eğilimler sonucu kendiliğinden ortaya çıkar (Yel, 2016). Kültürel sermayenin sembolik sermaye olarak işlevi, doğal bir yetenekle özdeşleştirildiğinden oldukça kuvvetlidir. Kültürle ilintili bir otoriteye sahip yöneticiler iktidarlara layık görülürler. Aynı süreç ekonomik ve sosyal sermaye için de geçerlidir. Her sermaye sahibinin ek olarak sahip olduğu sermayedir. Sahip olunan üstünlüklerin görülmesini sağlar. Düğün alayları, geçit törenleri, büyük merasimler vb. ile sembolik sermaye sergilenir. Adalet divanı gibi merasimlerde kırmızılı ve siyahlı insanlar, sandalyelerin yükseklik oranı, minder bulunup bulunmaması, sağda veya solda olması, toplumlarda hiyerarşiyi ifade etmek için belirlenmiştir (Bourdieu, 2016).

Bourdieu'nün Eğitim Eleştirisi

Tarih sermayesinde Bourdieu'nün eğitim eleştirisi dikkate alınır. O'nun zor anlaşılmasının nedenlerinden biri de antropoloji, eğitim, kültür tarihi, dilbilim ve felsefe gibi bilimleri birlikte kullanmasıdır (Yel, 2016). Eğitimdeki eşitsizlikleri habitus ve kültürel sermaye ile açıklar ve okulların bu eşitsizlikleri kuşaktan kuşağa aktardığını savunur (Tezcan, 1993). Sermayenin eşitsiz dağılımı eğitim kurumlarını da etkiler. Dersin verimliliği, aşılamaya çalıştığı habitus ile ailenin habitusu arasındaki mesafeye bağlıdır (Bourdieu & Passeron, 2019).

Öğrencilerin cinsiyet, sosyal köken, okul geçmişi vb. gibi farklılıklarını yok saymak, bu farklılıkları değerlendirebilmenin de önünü kapatmıştır (Bourdieu & Passeron, 2019). Bu farklılıklara değinecek olursak, imtiyazlı sınıflardan gelen öğrenciler çevrelerinden derslerine dair alışkanlık, bilgi, maharet ve ince bir zevk edinirler. Sosyal sınıfları ne kadar yüksekse tiyatro, müzik, resim, sinema gibi kültürel alanlarda o kadar bilgilidirler. Yüksek öğretimdeki okullarda da toplumsal katmanlar eşitsiz bir şekilde temsil edilmektedir. Erkek çocuklardan babası tarım işçisi %1 sanayici %70 serbest meslek sahibi olanların ise %80 yüksek öğretime devam etme şansı vardır (Bourdieu & Passeron, 2022).

Eşitsizlikler cinsiyet farklılığında da kendisini gösterir. Belirli alanlara erkek öğrencilerin daha fazla yönelmesi ve kız öğrencilerin sözel alanlara mahkûmiyeti olasıdır. Görünürde bilinçli tercihler gibi görünse de kadınlar kadınsı bir yatkınlık gerektiren mesleklere bilinçsizce yönelirler. Erkeklerin kolayca tercih edildiği alanlarda kadınlar daha zorlu bir süreçten geçerek

alınırlar (Bourdieu & Passeron, 2019). Tehditler, tercih noktasında imtiyazlılara kıyasla alt sınıflara, erkek öğrencilere kıyasla kadın öğrencilere, kendisini daha fazla dayatır. Eğitim eşitsizliklerinin görüldüğü bir diğer etken ise coğrafi bölgedir. Yaşamını büyük şehirde geçirenler küçük kırsal kesimdekilere göre daha avantajlıdır. Ancak her ikisi de eğitimde aynı beklenti ile karşı karşıya gelir (Bourdieu & Passeron, 2022).

Yüksek öğretimde yoksun sınıflardan gelen öğrenciler arasında gecikme, kalma ve ders tekrarı daha fazla görülür. Ekonomik imkânların eşitlenmesi ile tüm öğrencilere eşit imkân tanındığı ve ölçülen kabiliyetlerin "doğal yeteneklerden" kaynaklandığı düşünülebilir. Ancak alt sınıflardan gelen, işçi, ücretli, küçük esnafın çocukları için kendi kültürlerine daha zıt yeni bir kültüre girmeleri ekültürasyon ile sonuçlanır. Seçkinlerin kültürü ise okulun aktarmaya çalıştığı kültüre o kadar yakındır ki, orta sınıftan gelen çocuk kültürlü sınıftan gelen çocuğa göre bunu çok ama çok çalışarak elde edebilir (Bourdieu & Passeron, 2022).

Bourdieu devletin dayattığı sistemler ile standartlar ortaya çıkardığını, eğitim sistemi vasıtasıyla bu standartların kuşaklar arasında yeniden üretiminin sağladığının altını çizer. Âlimler zümresinin yükselişi ile de hukuka, okula, liyakate, yetkinliğe dayanan doğuştan getirilen yeteneklerin karşısında durmaya yetkin bir kademenin yükselişi sağlanmış ve kuşaklar boyunca kendisini dayatmıştır (Bourdieu, 2016). Toplumsal farklılaşma sonuçlarının deterministik olmadığının altını çizmek gerekir (Bourdieu & Passeron, 2022).

Bilim Sermayesi

Bilim sermayesi kavramı, İngiltere'de King's Collage London Üniversitesi sosyoloji profesörü Louise Archer ile diğer akademisyen ve öğretmenler tarafından geliştirildi (Archer, vd., 2015). Bilim sermayesinin sosyolojik temeli Bourdieu'nün (1986; 1995) sosyoloji kuramlarına dayanır. Bourdieu, kültürel sermayenin anahtar bileşenleri olarak birbiriyle etkileşim halinde olan sermaye, habitus ve alan kavramlarını tanımlamıştır (Archer, vd., 2015; Nomikou, vd., 2017). Sermaye çeşitleri, habitus ve alan bireyin sosyal dünyada nasıl faaliyetlerini şekillendiren eğilimlerdir (Archer, vd., 2014). Bilim sermayesi bilimle ilgili nitelik, anlayış, bilgi, ilgi ve sosyal bağlantıları kapsayan (ASPIRES, 2013) bir öğretim yaklaşımıdır ve bireyin bilim kaynaklarındaki birikimleri veya eksikliklerini anlamanın bir yoludur (Archer, vd., 2015; Godec, vd., 2017; Nomikou, vd., 2017). Öğrencinin sosyal çevresine, irtibat ve ilişkilerindeki çeşitliliğe odaklanır. Böylece sosyal sınıfın öğrencilerin bilim alanındaki ilgisini, bu alanda kariyer yapma isteğine etkisini tespit eder ve bilime devam edip etmeme nedenleri hakkında bilgi verir (Archer, vd., 2015).

Öğrencilerin 16 yaş sonrasında bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında kariyer tercih etmemesi endişe vericidir. Özellikle azınlık gruplar, işçi sınıfı, kadınlar, ulusal ekonomik büyüme için önemli olan bu alanlarda yetersiz temsil edilmektedir (ASPIRES, 2013). Bilim sermayesi ile öğrencilerin bilime istekli ve hevesli olmalarında bazı kalıpların tespiti sağlanır (Archer, vd., 2014). Öğrencilerin bilim alanında yararlandıkları kaynakların yeterliliği veya eksikliği bilim sermayesi ile önceden anlaşılabilir. Böylece eksikliklerin giderilmesine olanak sağlar (Archer, vd., 2015; King & Rushton, 2020). Öğretim yaklaşımlarından temel farkı öğrencilerin mevcut birikmiş bilim sermayesini değerlendirmeye odaklanmasıdır (Godec, vd., 2017).

Öğrencilerin bilim ile ilgili kaynaklardan elde ettiği sermayenin önceden tespit edilmesi bilimdeki başarı veya başarısızlığını anlamanın bir yoludur. Bazı öğrenciler öğrenme esnasında bilimle ilgili kaynak ve eğilimlerini kullanabilirler. Diğerleri ise bilgi, bağlantı, kaynak ve

eğilimlere sahip değildir. Bu noktada bilim sermayesi bazı öğrencilerin fen derslerinde kendilerini rahat hissetmeleri ve bilimle ilgili kariyer yapmayı düşünürken diğerlerinin bunun kendileri için uygun bir hedef olmadığını düşünmesindeki sebepleri açıklamaya ve buna çözümler üretmeye yardımcı olur (King & Rushton, 2020). Bilim sermayesinin kuramlaşması için Bourdieu'nün sermaye kavramından yararlanılmasıyla, bir kişinin bilim kimliğini ve bilime katılma potansiyelini ortaya koymak mümkün olmuştur (Dewitt, vd., 2016). Bilim sermayesi kültürel ve sosyal sermaye ile yakından ilişkilidir. Bilime yönelik bireysel motivasyonlardan ziyade aile ve sosyal grup kültürlerinin etkisini vurgular (Edwards, vd., 2015). Ayrı bir sermaye türü değildir. Bilimi teşvik eden ve kısıtlayan faktörleri belirlemeye yardımcı bir mercektir. Kullanım ve değişim değerine sahip ekonomik sosyal ve kültürel sermaye türlerini bir araya getiren kavramsal bir araç olarak kullanılır (Archer, vd., 2014; Dewitt, vd., 2016).

Bilim sermayesi bireylerin ve grupların sosyal ve kültürel kaynaklarının bir parçasıdır. Öğrencilerin günlük hayatlarında medyayı izlemek, okul laboratuvar araştırmaları ve bilim projelerine katılmak gibi etkinlikleri destekler (Edwards, vd., 2015). Bu yaklaşım yeni bir öğretim sistemi değildir, halihazırda kullanılan müfredatlar ile uyumludur. Fen derslerinin öğrencilerin günlük deneyimleriyle özdeşleştirerek mevcut uygulamada küçük değişiklikler yapmayı içerir (Godec, vd., 2017). Öğretmenlerin çalışmalara katılımıyla geliştirilmiş pedagojik bir yaklaşımdır. Öğrencilerin evlerinde ve kültürel bağlamlarında kazandıkları mevcut sermayeyi ortaya çıkarmayı ve gelişimlerini teşvik için öğretmenlerin uygulamalarında değişim ve düzenlemeler yapmayı gerekli görür (King, vd., 2015; Nomikou, vd., 2017).

Tarih Sermayesi

Tarih sermayesi, bu çalışma ile Bourdieu'nün sosyoloji kuramı temelinde, tarih eğitimi alanına yönelik, öğrencilerin tarih derslerinde kültürel sermaye, sosyal sermaye, habitus ve alan kavramları kullanılarak değerlendirilmesi gerekliliğine dayanılarak önerilmiştir. Tarih sermayesinin kuramsal temelini Bourdieu'nün sosyoloji çalışmaları, boyutlarını ise Louise Archer'ın ortak çalışmalar ile Bourdieu sosyolojisine bağlı olarak geliştirdiği bilim sermayesi kavramının alt boyutları oluşturur. Bilim sermayesi, sayısal dersler olarak sınıflandırılan fen, matematik, fizik, kimya vb. gibi dersleri ölçerken, tarih sermayesinde yalnızca tarih derslerindeki birikim (sermaye) dikkate alınır. Hiyerarşik olarak değerlendirildiğinde, bilim sermayesi Bourdieu'nün sosyoloji kuramının alt başlığı, tarih sermayesi ise bilim sermayesinin alt başlığıdır.

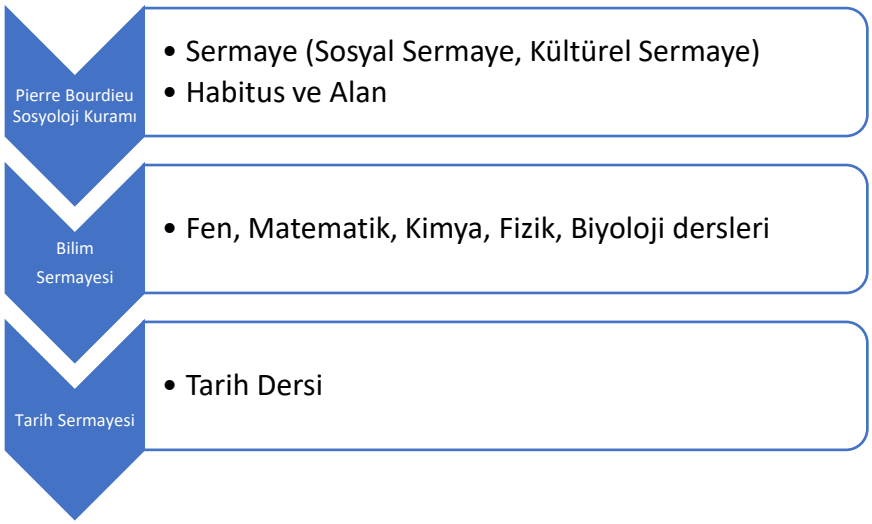

Şekil 1. Sermaye kavramlarının disiplinlerarası hiyerarşik sıralaması

Bourdieu'ye (2021) göre en geniş anlamda sosyal dünya birikmiş bir tarihtir. Bu birikim maddileşmiş veya cisimleşmiş haliyle sermaye kavramını ifade eder. Bourdieu'nün tarih alanına sermaye kavramı ile genel bakışı referans alındığında "tarih sermayesi" en basit anlamıyla geçmişte emek verilerek elde edilen birikimdir.

Tarih Sermayesi, Alan ve Habitus

Peki ülkeler, milletler, toplumlar düşünüldüğünde insanların tarihi birikimi hangi unsurlar ile oluşur? Güvenç (1995) "Türk Kimliği" başlıklı kitabında toplulukların "kimsiniz, kimlerdensiniz?" sorusuna verdiği yanıtların kültüre, toplum yapısına ve dünya görüşüne yönelik olduğunu savunmaktadır. Bu yanıtlar zamana, durum ve koşullara, çevre beklentilerine, olayların gidişine göre değişebilmektedir. Örneğin insanlar kendilerini bir aileye, dine, mezhebe, millete, bir şehre veya ülkeye göre tanıtabilmektedir. Müslüman, Alevi, İstanbul'lu, Çerkez, köylü, Türkmen v.b. gibi. Güvenç (1995) karmaşık kimlikleri bireysel, kişisel ve ulusal olmak üzere üç grupta tasniflemiştir. Bireysel kimlik, kişiyi ötekilerden ayıran, kurumlar tarafından verilmiş, herkesin cebinde bulunan; çalışma kimlikleri, sürücü kartları, kredi kartları gibi bir kişiye özel kimliklerdir. Kişisel kimlikler, kişilerin üyesi olduğu kurum ve kuruluşlar, dernek ve klüpler, okullardaki gönüllü ve mesleki ilişkileri gösteren kimliklerdir. Ulusal kültürel kimlikler, nüfus kütüğü, millet, kişiye özgü ad, cinsiyet, evlilik, askerlik gibi bilgileri içeren kimliklerdir. Örneğin pasaportlar resmi ve ulusal kimliklerdir.

Güvenç'in kimlik tasnifi Bourdieu'nün habitus kavramı ile ifade ettiği geçmişinden gelen eğilimlerini etkileyen özelliklerin kaynağıdır. Kimlikler kişinin eğilimlerinin oluşumunda büyük bir etkiye sahiptir. Kimlik kavramı, milliyetçilik, göç, din, cinsiyet araştırmaları ve etnisite araştırmalarının vazgeçilmez unsurudur. Psikoloji alanına göre tanımı, bir kişinin kendisini o kişi olarak tanımlamasıdır. Kendimiz hakkında sahip olduğumuz görüş, tanım, imaj ve bilgileri kapsar. Bu açıdan insanın kendini kavrayışının ifadesidir. Belirli bir anda ortaya çıkan veya miras alınan, değişmez değil, öğrenilen ve geliştirilen bir kavrayıştır. Her şeyi ve herkesi değil, belirli bir tarihte ortaya çıkanı ve belirli bir süreci işaret eder. Kimlik olgusu, tarihsel bir nitelik taşır. Kişilerin bireysel özelliklere sahip olması bunun tersini ispat etmez, aksine bizzat bireyin kendisi de tarihsel bir inşa olarak görülebilir. Kimlik kavramı, psikolojik düzeyde, bir kişinin kendini o kişi olarak tanımlaması olarak nitelendirilebilir (Bilgin, 2007).

Bireysel, kişisel ve ulusal kimlikler kişinin habitusunu oluşturan etkenlerdendir. Bireyin içinde doğduğu ailenin bir geçmişi vardır. Daha sonra ailesinin geldiği millet, yaşadıkları ve vatandaşı oldukları ülke veya ülkeler gelir. Bunların her birinin bir tarihi birikimi vardır (Güvenç,1995). Sosyal bilimlerin metodoloji herkesçe kabul edilir nitelikler taşımaz. Toplumları, etnik grupları, ulusları; dil, din ve toprak parçası oluşturur ve bu unsurların iç içe geçmesi ile tarih oluşur. İnsanlar bu unsurlar ile ortak paydada birleşir veya ayrışırlar. Bir grup bir dine mensup iken diğeri değildir örneğin. Tarih bir zaman kesimi ve bir coğrafyada oluşurken, milletlerin ortak hafızası ve bilinci de bunun içinde oluşur. Bu olayların, savaşların, istilâların göçlerin içinde oluşan ortaklıklar kimliktir (Ortaylı, 2011). Bu durumda sosyolojinin temel kavramlardan biri olan habitusun kimliği oluşturan unsurlara atıf yaptığı sonucuna ulaşabiliriz. Habitus geçmişle şekillenen, kimliğimizi oluşturan unsurların bize sunduğu eğilimdir. Güvenç'in kimlik tasnifi kullanıldığında tarih sermayesi bir kişinin, ailesi (örneğin ailesinin Şeyh Şamil gibi önemli tarihi bir kişinin soyundan gelmesi), milleti (Türk, Arap, Yunan v.b. gibi), vatandaşı olduğu ülke veya ülkeler, seçtiği din vb. gibi geçmişinden gelen birikimler ile edindiği eğilimleri ifade eder.

Bourdieu sosyolojisine göre de kişinin geçmişteki birikimleri sermaye olarak adlandırılırken, geçmişteki birikimlerin ona kazandırdığı eğilimler habitus olarak değerlendirilir. Bu tanıma göre her ailenin, milletin, ülkenin, dinin, kültürün bir tarihi birikimi vardır. Tarih sermayesi ile kişi geçmiş (tarih) birikimlerinin (sermaye) ona kazandırdığı eğilimleri (habitus) ile bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Geçmiş birikimler tarih sermayesidir, bu birikimlerin kişilere kazandırdığı eğilimler onun habitusudur, kişilerin birikim ve eğilimleri ile harekete geçecekleri dış ortam ise alan kavramını ifade eder. Bir kişi kendi kimliğini ifade eden eğilimlerinden bağımsız düşünülmemeli ve dolayısıyla değerlendirilmemelidir.

Bourdieu insanların ulusallık, sınıf, cinsiyet vb. konularda kendilerini doğal olarak "evde" yani kendi eğilimlerine uygun habitus ortamında hissettiklerinin altını çizer. Habitus geçmiş deneyim, mevcut uyaranlar ile oluşur ve kendini üreten kalıplaşmış toplumsal güçlere göre yapılanır (Wacquant, 1998). Habitus hareketimizi, konuşma tarzımızı, dünya görüşümüzü ve duygularımızı şekillendirir. Aile, eğitim ve arkadaş çevresi ile şekillenir. Cinsiyet, millet, sınıf ve arkadaş sisteminin yanında kişisel tecrübelerin de etkisiyle karmaşık bir yapı oluşmasına sebep olur. Habitus kendisini seçimlerde güçlü bir şekilde hissettirir. Kişi milyonlarca seçeneğin içinden farkına varmaksızın hazır bulduğu ihtimallerin arasında bir seçim yapar (Yel, 2016). Geçmişten gelen ve içselleştirilen tüm sosyalleşmelerin etkisi ile habitus bilinçli bir tercihten çok hazır sunulan eğilimsel bir dışavurumdur. Benzer toplumsal süreçleri yaşayan benzer kimliklere sahip bireyler ortak bir habitusu paylaşır (Mouzelis, 1995). Dolayısıyla tarih birikimi (sermayesi) kişinin tarih anlayışı ve tarihe bakışını (habitus) etkiler.

İnsanın iradi olmayan seçimler ile habitusunun etkisinde olmasını (Bourdieu & Chartier, 2021) Şeriati (1997) *zindan* olarak açıklar. İnsanın seçimini etkileyen dört zorlayıcı güçten bahseder ve insan bu dört cebri aşabilirse ancak o zaman insan olabilir. Bunlar natüralizm, biyolojizm, sosyolojizm ve historizmdir. Natüralizmde, irade sahibi ve bilinçli olan insan ilk olarak doğanın baskısı altındadır. Historizme göre tüm insanlar tarihin meydana getirdiği bir dokudur ve tarihe göre oluşur. Sosyolojizme göre toplum bireyi meydana getiren temel belirleyici güçtür. Biyolojizm ise insanın temel belirleyicileri fizyolojik (bedensel), psikolojik(ruhsal) etkenlerdir. Örneğin kendi geçmişi İran, İslâm ve Şiilik tarihinin birbiri ile dokunması ile oluşur. Bunun yerine batı dünyasında yer alsaydı başka duyguları, düşünceleri ahlâk ve gidişatı olacaktı. Bu durumda insanın özelliklerini tarih belirliyorsa seçimleri tarihin iradesine teslim edilmiştir. Konuşulan dil gibi tarihin bizim için seçtiğinde bizim iradi bir dahilimiz yoktur. Bourdieu'nün

habitusu Şeriati'nin historizm ve sosyolojizm kuramlarında, toplumun ve geçmişin bireyin seçimlerini etkilemesinde, daha çok hissedilir.

Seçimlerimizi doğal olarak etkileyen bu güçler aşılamaz değildir ancak seçimlerimizi yarı otomatik olarak etkiler. Habitusta kader değildir, deneyime tabi tutulmuş ve yine deneyimler ile dönüşebilen yatkınlık sistemidir. Duruma göre koşulların sağladığının tersini de yapabilir (Bourdieu & Chartier, 2021). Toplumsal deneyimler bilinçli ve bağımsız tercihlerden ziyade, çocukluktan itibaren toplum ile oluşur. Büyürken bir mesleğe sahip olunması gerektiği söylenir, düzgün oturup, sorulara cevap verilmesi istenir. Ailelerin dine, paraya ve şöhrete saygı duyduğu görülür. Onaylanan ve onaylanmayan kalıplar içinde kişi kendisine özgü eylem biçimi ve karakteristik davranışlar geliştirir. Bu duygu habitustur (Calhoun, 2000). Bourdieu, akademik araştırmalarda habitus etkisiyle iradi-olmayan eylem, düşünce ve değerlendirme şemalarının, araştırmacılara bilinçli stratejiler geliştirme imkânı sağladığının altını çizer (Mouzelis, 1995). Tarih eğitimi alanında habitusun etkisinin belirlenmesi, öncelikle onun etkisiyle ortaya çıkan kalıpların fark edilme, daha sonra etkisinin en aza indirgenmesi için etkili stratejiler kurabilme potansiyelini taşır. Bourdieu, habitus kavramının tarihçiler tarafından kullanılabilirliği konusunda temkinli olunması gerektiğinin altını çizer. Marksizm ve post-Marksizm'de eğilim yasalarına muhalif bir tavır vardır. Bu yasalara tarihçilerin de eğilim gösterdiğini düşünür. Örneğin öncesi ve sonrasının karşılaştırılmasında sosyal sınıfların temsil oranı aynı olsa bile kuşkulu davranılmalı. 1940 mı yoksa 1945 mi daha demokratikti soruları gibi. Eğitim sisteminde habitus zihniyetler olarak kavramsallaşır ve kimin zeki kimin olmadığını tekelleştirmesi sürecinde kendisini gösterir (Bourdieu & Chartier, 2021).

Tarih sermayesi, alan kavramı ile ele alındığında alanın literetüre oturmuş bir kavram olduğu görülür. Tarih alanı, sosyoloji alanı, felsefe alanı vb. gibi. Tarih sermayesinde alanın temsili tarih dersidir. Tarih sermayesi kavramı eğitim alanında tarih derslerini temel alır ve Bourdieu sosyolojisi temelinde kavramsallaştırılır. Sermaye, habitus ve alan kavramları birlikte değerlendirilir. Buna göre sermayenin temsili, öğrencilerin tarih alanındaki kültürel ve sosyal birikimidir. Habitusun temsili ise öğrencilerin kültürel ve sosyal birikimlerinin tarih alanına sağladığı ilgi, eğilim ve meyildir. Öğrencinin tarih alanına yönelik kültürel ve sosyal sermayesi yüksek ise tarih alanına eğilimi ve ilgisinin yüksek, düşük ise tarih alanına eğilim ve ilgisinin düşük olduğu varsayılabilir.

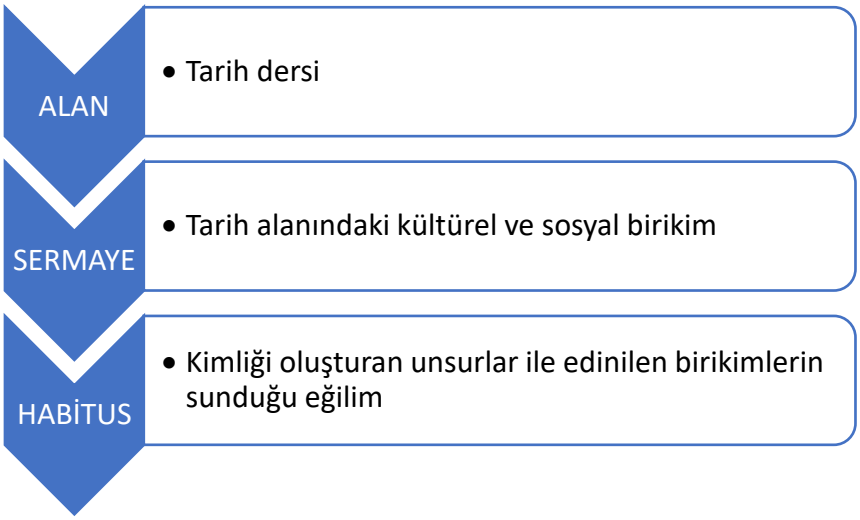

Şekil 2. Tarih sermayesi kavramında Bourdieu'nün alan, sermaye ve habitus kavramlarının temsili

Bourdieu'nün sosyolojik kavramları, tarih eğitimi alanında değerlendirildiğinde tarih sermayesi kavramının eğitimdeki şu tanımına ulaşılır:

"Bir kişinin tarihe (alan) ilgi, eğilim ve yatkınlığını (habitus) etkileyen ve oluşturan (sosyal ve kültürel) kaynaklardan edindiği birikime (sermaye) tarih sermayesi denir."

Bourdieu sosyoloji alanında geliştirdiği kavramlar ile kişilerin anlaşılabilmesi, değerlendirilebilmesi için onların habitus, sermaye, alan gibi kavramlar ile bir bütün olarak incelenmesi gerekliliğinin altını çizmiştir. Eğitim alanında ise öğrencilerin yine bu kavramlar ile değerlendirilebilirse onlar ile ilgili doğru bilgilere ulaşılacağını savunur. Akademik araştırmalarda habitus etkisiyle oluşan, yarı otomatik olan ve iradi-olmayan eylem, düşünce ve değerlendirme şemalarının, araştırmacılara bilinçli stratejiler geliştirme imkânı sağladığının altını çizer (Mouzelis, 1995). Öğrencilerin tarih alanındaki birikimlerinin Bourdieu'nün önerisiyle sermaye, habitus ve alan kavramlarıyla değerlendirilebilmesi ve öğrencileri bütün olarak değerlendirilmesi sorununun anlaşılabilir, ölçülebilir olması için öncelikle kavramsallaştırılması gerektiği açıktır. Bu açıdan "tarih sermayesi" kavramı, öğrencilerin tarih derslerine eğilimini, habitus, alan ve sermaye kavramlarıyla bir bütün olarak değerlendirilerek ölçülmesini sağlayabilecek bir bütündür.

Tarih Sermayesi ve Bilim Sermayesi

Öğrencinin bir alana eğilimini oluşturan kaynaklar bilim sermayesi çalışmaları ile sekiz boyut olarak tespit edilmiştir. Bu sekiz boyut Bourdieu sosyolojisindeki sermaye, habitus ve alan kavramları doğrultusunda geliştirilmiştir (Nomikou, vd., 2017). Ayrıca bilim sermayesi çalışmalarını iyileştirmek amacıyla, bilime katılımın ve bilime ilgiyi etkileyen faktörlerin araştırıldığı bu çalışmada bilim sermayesi boyutları ilgi, eğilim ve yatkınlığı ölçmek için araştırmacılara kullanışlı bir araç olarak önerilmiştir (Dewitt, vd., 2016). Tarih sermayesi kavramı ile tarih alanına özgü birikimin ölçülebilmesi için bu sekiz boyut önerilmektedir. Böylece öğrencinin tarih sermayesi oranı hesaplanabilir ve sermaye oranı yüksek olan öğrencilerin derse ilgi, eğilim, yatkınlığının yüksek olduğu; düşük olan öğrencilerin derse ilgi, eğilim, yatkınlığının düşük olduğu sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca öğrencilerin tarih sermayesi düzeyini etkileyen bazı kalıpların tespit edilmesi sağlanabilir. Öğrencinin tarih alanına eğilimini ve ilgisini etkileyen tarih sermayesi alt boyutları şunlardır:

- Tarih okuryazarlığı
- Tarihle ilgili tutum, değer ve eğilimler
- Tarihin aktarılması hakkında bilgi (tarihin hangi kariyerlere kapı açtığı)
- Tarihsel medya tüketimi
- Okul dışı tarih öğrenme alanlarına katılım
- Ailenin tarih becerileri, bilgisi ve nitelikleri
- İnsanları tarihle ilgili rolleri ile tanıma
- Günlük yaşamda tarih hakkında konuşma

Tarih sermayesinin alt boyutlarına yönelik Türkiye'de yapılan tezler incelendiğinde tarih okuryazarlığına yönelik, öğretmen adaylarının tarih okuryazarlığı algı düzeylerinin ölçüldüğü 1 yüksek lisans (Uluçay, 2019) ve 7. sınıf ortaöğretim öğrencilerinin tarih okuryazarlığı düzeylerinin belirlendiği 1 doktora tezi (Keçe, 2013) yapıldığı görülmektedir. Tarihle ilgili tutum, değer ve eğilimlere yönelik, tarih tutumuna ilişkin, sanal bir oyunun 10. sınıf öğrencilerinin tarih tutumları ve akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkisinin ölçüldüğü 1

yüksek lisans tezi (Oğul, 2018), tarihsel değere ilişkin 3 yüksek lisans tezi (Gül, 2022; Sakin, 2003; Polat, 1991) ve 1 doktora tezi (Maşalı, 2003) yapılmıştır. Tarihsel medya tüketimi ile okul dışı tarih öğrenim alanlarına katılım boyutlarında bir çok çalışma yapılmıştır. Tarihsel medya tüketimi boyutunda özellikle 3 yüksek lisans tezi (Altuntaş, 2023; Aras, 2023; Aşık, 2022) ile 2 doktora tezi (Aslan, 2022; Altun 2016) dikkat çekmektedir. Okul dışı tarih öğrenme alanlarına yönelik yapılan tez çalışmaları incelendiğinde öğrencilere yönelik yapılan 4 yüksek lisans tezi ile (Akın, 2012; Ayyıldız, 2023; Koçer, 2023; Venceli, 2023) 3 doktora tezi (Aktaş, 2022; Haidari, 2022; Utku 2023) özellikle dikkat çekicidir. Bu çalışmalar genellikle tarihi mekân gezilerine yöneliktir.

Tarih sermayesinde öğrencilerin tarihçilerin beceri ve yeteneklerine sahip olmasından çok tarihi konuları merak etmesi önemlidir. Altun (2016) tarih merakının gerekçelerini ve farklı türlerini araştırdığı çalışmasında, tarih merakının bilimsel, sıra dışı, önemli, duygusal, deneyimsel ve sosyal meraktan oluştuğu sonucuna ulaşmıştır. Tarih derslerinin yanında, sosyal bir ortamda tarih hakkındaki sohbetler, tarihi filmler, tarihi mekân ve yerler, tarihi kişiler, tarihi konuların konuşulduğu sosyal medya mecraları vb. gibi tarih gündelik hayatın bir parçasıdır ve bunlar tarih sermayesi edineceği yerlerdir. Tarih sermayesinde profesyonel tarihçilik beklenmez. Önemli olan tarih ile vakit geçirme isteği ve eğilimidir. Tarih alanına eğilimi olan bir öğrenci yeterince bilgi düzeyine sahip olmasa da hayatının devamında tarih alanına yönelik bir kariyer geliştirebilme potansiyeli taşır.

Tarih sermayesi ile deterministik sonuçlar beklenmemektedir. Yani benzer koşullara sahip tüm öğrencilerin benzer sermaye düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşılmaz. Bu tarz bir sonuç beklentisi ile genelleme sosyolojideki etnosantrizme sebep olur. Deterministik sonuçlar daha çok pozitif bilimlere özgüdür. Popper (1998) keskin denilebilecek bir tarzda sosyal bilimlerin sınırlarını çizer. Ona göre fiziksel bilimlerde her yerde ve her zaman kabul gören sonuçlar beklenir ancak sosyal bilimlerde deterministik genellemenin yapılması zordur. Benzer şartlar ancak bir tek tarihi dönemde ortaya çıkar ve bir dönemden diğerine devam etmez. Sosyal hayatın kanunları yer ve zamana göre değişir. Tarihsellikte (historizm) düzenli olarak tekrarlanan bazı olaylar gözlemlense de fiziksel dünyadaki gibi değişmez nitelikte değildir. Fizikte deney metodu kullanılır. Bazen şartlar bir araya gelince belli şeyler meydana gelir. Ancak sosyal tarihte gerçek anlamda tekrarlar mümkün değildir. Sosyoloji, psikoloji ve felsefe alanlarında kurumsallaştırma ve kavramsallaştırmalar genellemeler ile ortaya çıkar. Historizm ile ifade edildiği gibi de pozitif bilimler ile kesin bir ayrım yapılmaz ve deterministik sonuç beklenmez.

Bourdieu (2016) sosyologların etnosantirism ile genellemelerde hataya düşebildiğini kabul etse de sosyal bilimlerin Popper'ci anlamda olduğu gibi fiziksel bilimlerden tamamen farklı yöntemler ile araştırma yapması gerektiğine katılmaz. Tarihçileri, sosyoloji alanında sosyologlar gibi nesnel çalışmalar yapabileceği konusunda cesaretlendirir. Sosyoloji biliminden yararlanabilen tarihçi nesnelleşerek hâkim olunabilecek tahakküm türlerini görmeyi başarabilir. Tarihçilere yaptıkları araştırmalarda sonuna kadar yürütmeyi, kavramları zorlamayı, değişken sistemler oluşturarak tarih biliminin sınırları içine kapanmamayı tavsiye eder. Ancak Popper'ci anlamdaki tarih çalışmalarından dolayı tarihçilerin nesnel araştırmalara mesafeli olduklarının altını çizer.

Kavramların özellikleri ile değerlendirildiğinde tarih sermayesi soyut bir kavram özelliği taşır. Kavramların öğrenilebilirlik, kullanılabilirlik, açıklık, genellik, güçlülük gibi 5 özelliği ile değerlendirildiğinde, tarih sermayesi öğrenilebilirliği zor bir kavramdır. Çünkü tanımlanmış

soyut kavramlar, ağaç köpek gibi gözlemlenebilen kavramlara göre daha zor öğrenilir. Açıklık ile değerlendirdiğimizde tarih sermayesi belirli bir çerçeveyi ifade edecek şekilde bu çalışma ile açık ve anlaşılır biçimde tanımlanmıştır. Genellik özelliği ile kavramlar hiyerarşik olarak organize edilmiştir. Tarih sermayesi, Bourdieu'nün sermaye ve çeşitleri, habitus, alan kavramları ile bilim sermayesi kavramını içeren, bu yapının en altında yer alan kavramdır. Bu açıdan tümdengelim ve tümevarımın birlikte kullanıldığı diyalektik yöntem kullanılmıştır. Güçlülük açısından baktığımızda tarih sermayesi, eğitimde öğrencilerin aile ve çevresi ile doğru ve bütün bir şekilde değerlendirilmesi, sosyal eşitsizliklerin eğitime yansıyan yönlerinin anlaşılmasında problem çözme kapasitesine sahip bir kavram olarak önerilmiştir (Aydın, vd., 2002).

Tarih Sermayesinin Rentel'in Kavram Geliştirme Yöntemiyle Değerlendirilmesi

Tarih sermayesi kavramı Rentel'in (1971) kavram geliştirme yöntemiyle 5 aşamada değerlendirilir (Akt. Akyol, 2009)

Tarih sermayesinin kavram olarak belirlenmesi ve tanımı: Doküman analizi sonucunda, tarih sermayesi kavramı tarih eğitimi alanına yönelik olarak tümdengelim ve tümevarımın birlikte kullanıldığı diyalektik yöntem kullanılmıştır. Çalışma sonunda şu tanıma ulaşılmıştır: *"Bir kişinin tarihe (alan) ilgi, eğilim ve yatkınlığını (habitus) etkileyen ve oluşturan (sosyal ve kültürel) kaynaklardan edindiği birikime (sermaye) tarih sermayesi denir."* Tanım doğrultusunda öğrencinin bir derse ilgi, eğilim ve yatkınlığını etkileyen kaynaklar bilim sermayesi çalışmaları ile sekiz boyutta incelenmiştir. Bunlar tarih derslerine yönelik olarak tarih okuryazarlığı, tarihle ilgili tutum, değer ve eğilimler, tarihin aktarılması hakkında bilgi (tarihin hangi kariyerlere kapı açtığı), tarihsel medya tüketimi, okul dışı tarih öğrenme alanlarına katılım, ailenin tarih becerileri, bilgisi ve nitelikleri, insanları tarihle ilgili rolleri ile tanıma, günlük yaşamda tarih hakkında konuşma boyutlarından oluşmaktadır.

Tarih sermayesini tarih eğitiminde kullanılan bazı kavramlardan ayıran özellikleri: "Tarih sermayesi" öğrencilerin halihazırdaki birikimlerini ifade eder, bir hedef değildir. Bu açıdan eğitimdeki hazır bulunuşluk kavramını akla getirebilir. Hazırbulunuşluk bir öğrenme için hazır hale gelmektir. Thorndike öğrencinin eski ve yeni öğrendiklerinin bağlantısını kurmasıyla öğrenmenin gerçekleştiğinin altını çizer. Hazırbulunuşluğu öğrenmenin oluşabilmesi için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlara sahip olma olarak tanımlar (Senemoğlu, 2012). Hazırbulunuşluk öğrenmeye eğilimli olma, herhangi bir etkinliği yapmaya; bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikomotor olarak hazır olma halidir (Yapıcı, 2006). Hazırbulunuşluk kavramının birikimi ölçmesi ve eğilim ifade etmesi tarih sermayesi ile benzer özellikleridir. Farklı yönü ise yalnızca bireysel olarak bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikomotor düzeyde öğrenmeye hazır olmayı ifade etmesidir. Bu açıdan tarih sermayesi öğrencinin aile ve çevresi ile oluşturduğu sosyal ve kültürel birikiminin tarih alanına özgü eğilimine etkisini ifade eder. Hazırbulunuşlukta ailenin sosyal durumunun öğrenciye etkisi olsa da bu etkinin ailenin dahil edilerek ailevi habitusla ölçümü yapılmaz. Eğitim sisteminin genelinde olduğu gibi hazırbulunuşluk ölçeklerinde de sosyal, kültürel ekonomik eşitsizlikler ile değil her öğrenci genellikle kendi kapasitesi ile değerlendirilir. Tarih sermayesinin sosyolojik araştırma metodu ile araştırma yapmayı önermesi, eşitsizliklere yönelik daha etkili çalışmaların yapılmasını sağlayabilir.

Tarih sermayesi kavramı ile karşılaştırıldığında, tarih okuryazarlığı tarih sermayesinin sekiz boyutundan ilk boyutunu oluşturur. Bu aynı zamanda öğrencinin birikimini ölçen bir boyuttur. Tarih okuryazarlığı, tarihsel olaylar bilgisi, kronolojik düşünme bilgisi, neden-sonuç ilişkisi

kurabilme becerisi, tarihsel dili anlama becerisi, tarihsel araştırma becerisi, bilgi iletişim teknolojilerini kullanma becerisi, tarihsel empati becerisi, tarihsel olayları anlatı şeklinde ifade etme becerisi, geçmişle günümüzü ilişkilendirme becerisi, çelişkili yorumları ayırt edebilme becerisi, anlatımsal ifade becerisi, ahlaki muhakeme becerisi gibi bilgi ve becerileri ifade eden 12 alt boyuttan oluşur (Keçe, 2016). Tarih sermayesi kavramını tarih okuryazarlığından ayıran bir diğer özellik ise tarih sermayesinin, tarih okuryazarlık boyutunun gündelik yaşamda tarihle meşguliyetinden yola çıkarak ilgi ve eğilimi ifade etmesidir. Tarih okuryazarlığı profesyonel tarihçilikte aranan bilgi ve becerilere odaklanırken, tarih sermayesinde profesyonel tarihçilik bilgi ve becerileri beklenmez. Öğrencinin çok iyi bir tarihçi olduğu veya olmadığından ziyade, tarih alanına eğilimli olup olmadığı ve buna sebep olan sosyal ve kültürel koşulları ifade eder. Bu açıdan tarih okuryazarlığı boyutlarının gündelik hayata yansıyan meşguliyetlerine odaklanır.

Tarihsel düşünme becerileri ile karşılaştırıldığında tarihsel düşünme becerileri kronolojik düşünme, tarihsel kavrama becerisi, tarihsel analiz ve yorum becerisi, tarihsel sorun analizi ve kavrama becerisi, tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma becerisi olmak üzere 5 boyuttan oluşur. Keçe (2016) tarih okuryazarlığının, tarihsel düşünme becerilerini de içeren daha kapsamlı bir kavram olduğunu savunur. Tarihsel düşünme becerileri sorgulama, analiz ve yorumlamaya dayalı bir tarih öğretim sürecini kapsarken; tarih okuryazarlığında tarihsel empati, geçmiş ve günümüzü ilişkilendirme, bilgi iletişim teknolojilerinden aktif olarak yararlanma, tarihsel olayları hikâyeleştirme, ahlaki muhakeme yapabilme ve anlatımsal beceriler de yer almaktadır. Tarih sermayesi ise tarih okuryazarlığı boyutu ile sekiz boyuttan oluşur. Böylece tarih okuryazarlığının tarihsel düşünme becerilerini kapsadığı, tarih sermayesinin ise tarih okuryazarlığını kapsadığı söylenilebilir. Ancak tarih sermayesi öğrencinin bilgi ve becerilerinin gündelik hayata yansıyan yönleri ile ilgilenir. Profesyonel tarihçiliğe dair bilgi ve becerilere odaklanmaz.

Tarih sermayesi tarih bilinci kavramı ile de benzer özellikler taşır. Tarih bilinci, geçmişin bilgisini güncel bilgi ile ve bunları geleceğin bilinmezliğiyle işleyip yorumlama, değişim ve dönüşümü kavramaktır (Oymak, 1997). Bireyde tarih bilincinin oluşmasında yaşam tarzı, ailesi, sosyal sınıfı ve ekonomik durumu belirleyicidir (Ortaylı, 2011). Tarih sermayesi kavramı da bireyin aile, sosyal sınıf, ekonomik ve kültürel koşullar vb. gibi geçmişten gelen özelliklerine odaklanır ve bu birikimleri ile şekillendiğini savunur. Öğrencinin başarısı veya başarısızlığında salt kendi kapasitesi değil, aileden gelen sosyal, kültürel, ekonomik koşullar etkilidir. Tarih sermayesin farkı ise tarih sermayesinin öğrencinin aile ve çevresi ile oluşturduğu sosyal ve kültürel birikimin öğrencinin tarih alanına, bu alanda kariyer yapma isteğine etkisini ifade ediyor olmasıdır. Tarih bilinci tarih anlayışına, tarih sermayesi de tarih kariyerine odaklanır. Ayrıca tarih sermayesi öğrencinin bilgi ve becerilerinin gündelik hayata yansıyan yönleri ile ilgilenir. Profesyonel tarihçiliğe dair bilgi ve becerilere odaklanmaz. Öğrencinin halihazırdaki birikimlerini kapsar. Ayrıca tarih sermayesi öğrencinin bilgi ve becerilerinin gündelik hayata yansıyan yönleri ile ilgilenir. Profesyonel tarihçiliğe dair bilgi ve becerilere odaklanmaz. Öğrencinin halihazırdaki birikimlerini kapsar.

Tarih sermayesinin kullanılabileceği yerler: Tarih sermayesi kavramı; öğrencinin tarih alanındaki birikimi, sosyal ve kültürel durumu, ailesinin öğrenim durumu, mesleği, yakın çevresi göz önünde bulundurularak değerlendirileceği, öğrencilerin tarihçiliğe ilgisinin ölçüleceği ölçme çalışmalarında etkin olarak kullanılabilir.

Tarih sermayesinin önemi: Tarih sermayesi öğrencilerin tarih alanına yönelik birikimleri doğrultusunda eğilim, ilgi ve yatkınlığını etkileyen unsurların kavramsallaştırılmasıdır. Tarih sermayesinde öğrencinin tarih alanına ilgisi ile ailenin ilgi, eğilim ve yatkınlığının öğrenciye etkisi bir bütünü oluşturmaktadır. Okullardaki başarı veya başarısızlığın aile habitusu ile ilgili olduğu vurgulanmaktadır.

Tarih sermayesinin kullanım fırsatları: Tarih sermayesi kavramı kapsamında bir ölçeğin geliştirilmesi ile öğrencilerin tarih alanına eğilimi nicel olarak ifade edilebilir. Tarih eğitimi ve tarih öğretmenliği öğrencilerinin üniversiteye başladığı ve onu bitirdiği dönemlerdeki tarih sermayeleri ölçülerek alana ilgisi ve ilgisinin artışı yine ölçüm yoluyla tespit edilebilir. Ayrıca üniversite öncesinde öğrencinin kapasitesini ilgili olduğu alana yönlendirilmesinde kullanılabilir. Böylece öğrencinin daha fazla başarı elde etmesi sağlanabilir. Öğrencinin aile ve çevresinin sosyal, kültürel ve ekonomik koşullarının öğrencinin tarih alanına ilgi, eğilim ve yatkınlığına etkisi ölçüm yoluyla nicel olarak tespit edilebilir. Böylece eğitimde bu koşulların en aza indirgenmesini sağlayacak daha etkili eğitim stratejileri geliştirilebilir. Eğitim eşitsizliklerinin doğru tespiti, onları en aza indirgeyebilmek adına doğru adımların atılmasının en önemli parçasıdır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma ile öğrencilerin tarih alanındaki birikim ve eğiliminin ölçülmesi için tarih sermayesi kavramı önerilmiştir. Doküman analizi ile Bourdieu'nün sosyolojik kavramları olan sermaye, sermaye çeşitleri, habitus ve alan kavramları ile Archer tarafından Bourdieu sosyolojisi temelinde geliştirilen bilim sermayesi kavramı analiz edilmiş ve tarih sermayesi şu şekilde tanımlanmıştır: *"Bir kişinin tarihe (alan) ilgi, eğilim ve yatkınlığını (habitus) etkileyen ve oluşturan (sosyal ve kültürel) kaynaklardan edindiği birikime (sermaye) tarih sermayesi denir."* Tarih okuryazarlığı, tarihle ilgili tutum, değer ve eğilimler, tarihin aktarılması hakkında bilgi (tarihin hangi kariyerlere kapı açtığı), tarihsel medya tüketimi, okul dışı tarih öğrenme alanlarına katılım, ailenin tarih becerileri, bilgisi ve nitelikleri, insanları tarihle ilgili rolleri ile tanıma, günlük yaşamda tarih hakkında konuşma, bilim sermayesi çalışmaları ile geliştirilen ve öğrencinin bir derse ilgi eğilim ve yatkınlığını oluşturan alt boyutlardır. Bu boyutlar tarih sermayesi kavramında tarih dersine ilgi, eğilim ve yatkınlığı oluşturan boyutlardır.

Kavram nesne ve olayların ortak özelliğini kapsayarak aynı isim altında toplayan bir temsildir (Erdoğdu, 2016). Tarih sermayesi bu açıdan Bourdieu'nün sosyolojik çalışmaları temelinde; alan, habitus ve sermaye kavramları ile bilim sermayesi kavramını kapsayan, tarih eğitimi ve sosyoloji alanlarında disiplinlerarası bir temsildir. Tarih sermayesi kavramının geliştirilmesi ile ölçülme aşamasından önce, tarih derslerinde bir öğrencinin aile ve çevresinin sosyal ve kültürel koşulları ile yani habitus kavramı referans alınarak değerlendirilmesi gerekliliğinin kavramsallaştırma yöntemiyle sınırları çizilmiştir. Tarih sermayesi ile tüm sosyal bilimlerde etkili olacağı üzere deterministik sonuçlar beklenmez. İlgi, eğilim ve yatkınlığı ifade ederken, profesyonel tarihçilerden beklenilen bilgi ve becerilerden ziyade gündelik hayata yansıyan bilgi ve becerilere odaklanır. Alan kavramı ile anlatıldığı üzere, öğrenci tarih alanına yönelik edindiği birikimler ile değerlendirilir. Habitus kavramı ile anlatıldığı üzere, öğrencinin aile ve çevresi ile bir bütün olduğunu ve bunlar ile ölçülmesi gerektiğini savunur. Sermaye kavramı ile ifade edildiği üzere, öğrencinin halihazırdaki birikimlerini dikkate alır. Hedef bir bilgi, birikim veya yetenek söz konusu değildir. Bilim sermayesi boyutları, öğrencinin tarih alanına yönelik ilgi, eğilim ve yatkınlıklarını oluşturan birikim kaynaklarını ifade eder ve tarih sermayesi boyutları olarak kullanılır.

Tarih sermayesi kavramı ile Bourdieu'nün sosyoloji kuramı tarih eğitiminde kullanılmıştır. Burada iki yönlü bir uygulama söz konusudur. Birincisi Bourdieu (2016) tarihçilere nesnel çalışmalar yapmaları ve bu konuda sosyoloji alanının yöntemlerini kullanmalarını ısrarla tavsiye etmiştir. Böylece tarihçilerin daha nesnel, bilime daha yaraşır değerlendirmeler yaparak nesnel sonuçlara ulaşabileceklerini savunmuştur. Bu açıdan tarih sermayesi, tarih eğitimi alanında sosyoloji kavram ve kuramlarının kullanılmasıyla tarih eğitimi ve sosyoloji alanlarında disiplinlerarası bir çalışmayı temsil etmektedir. Tarih sermayesi ile tarih eğitimi bağlamında ele alınan Bourdieu'nün sosyoloji kuramlarını tarihçiler de kendi bağlamlarında ele alabilirler.

İkinci olarak Bourdieu çalışmaları ile eğitim alanındaki tüm kurumlara ve çalışanlara öğrencilerin alan, habitus ve sermaye kavramları ile değerlendirilmelerini tavsiye etmiştir. Öğrencilerin ancak bu şekilde bir bütün olarak değerlendirilebileceğini ve adil olunabileceğini savunmuştur. Tarih sermayesi değerlendirme aracı olarak kullanılabilen bir uygulama alanıdır. Kişinin tarih alanına eğilimini etkileyen tarih sermayesi boyutları önerilen kavramsallaştırmada sermaye, habitus ve alan kavramları ile kullanılmıştır. Önerilen kavram kapsamında bir ölçeğin geliştirilmesi ile öğrencilerin tarih alanına eğilimi nicel olarak ifade edilebilir olacaktır. Tarih sermayesi öğretmenlerin, eğitim kademesinin herhangi bir seviyesindeki ve bölümündeki öğrencilerin tarih alanına eğiliminin ölçülmesi için bir araç olarak geliştirilebilir. Ayrıca üniversite öncesinde, öğrencinin tarih sermayesinin ölçülmesi ile bu alanda kariyer yapma eğilimi değerlendirilmiş, böylece öğrenci ilgili olduğu alana yönlendirilmiş olacaktır. Sermaye kavramı öğrencilerin birikimini, habitus kavramı ilgisini, alan kavramı da birikim ve ilgisinin odak noktasını vurgulaması itibariyle öğrencilerin diğer meslek alanlarında da alana özgü sermayenin ölçek olarak geliştirmesi ve ölçülmesi sağlanabilir. Ayrıca meslek yönelimlerindeki bazı kalıpların tespit edilmesi ile habitus kaynaklı eşitsizliklerin tespit edilmesini sağlayacaktır. Eğitim eşitsizliklerine, etkili eğitim stratejileri ile müdahale edilmesinin ilk koşulu da bunların doğru tespit edilmesinin sağlanmasıdır.

KAYNAKÇA

Akın, F. (2012). *Okul İçi ve Okul Dışı Öğrenmelerin Öğrenci Başarısına Etkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Antalya.

Aktaş, V. (2022). *Sosyal Bilgiler Dersinde Mekânsal Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesinde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Rolü: Bir Eylem Araştırması.* (Yayımlanmamış Doktora Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Aktay, Y. (2016). Bourdieu Bourdieu ve Bir Maxwell Cini Olarak Okul. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* içinde (s.473-498). İstanbul: İletişim.

Akyol, H. (2009). *Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi*. (8. Baskı). Ankara: Pegem.

Albiz, Ü. (2022). Habitusu, Kültürel ve Sembolik Sermayesiyle Eleştirmen-Yazar ve Çevirmen: Nurullah ATAÇ, *ERDEM Dergisi*, 0(82), 1-24.

Altun, A. (2016). Tarih Merakına Yönelik Bir İnceleme: Fen-Edebiyat Fakültesi (AİBÜ) Tarih Bölümü Öğrencilerinin Tarihe Dair Merakları. *TUHED*, 5(2), 390-436.

Altun, A. (2010). *Medya Okuryazarlığının Sosyal Bilgiler Programıyla İlişkilendirilmesi ve Öğretimi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Altuntaş, B. (2023). *Sosyal Bilgiler Dersinde Medya Okuryazarlığı Aracılığı ile Yurttaş Gazeteciliği Uygulamaları.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Aras, İ. İ. (2023). *Sorumluluk ve Özgürlük Temelli Medya Okuryazarlığı Becerisinin Karikatür Kullanılarak Kazandırılması.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Archer, L., Dawson, E., DeWitt, J., Seakins, A., & Wong, B. (2015). "Science capital": A conceptual, methodological, and empirical argument for extending bourdieusian notions of capital beyond the arts: SCIENCE CAPITAL. *Journal of Research in Science Teaching* 52(7), 922-948.

Archer, L., DeWitt, J., Osborne, J., Dillon, J., Willis, B., & Wong, B. (2012). Science aspirations, capital, and family habitus: how families shape children's engagement and identification with science. *American Educational Research Journal,* 49(5), 881–908.

Archer, L., DeWitt, J., & Willis, B. (2014). Adolescent boys' science aspirations: Masculinity, capital and power. Journal of Research in Science Teaching, 51(1), 1–30. *Journal of Research in Science Teaching* (51(1)), 1-30.

Arikan, N., Yenal, G. & Taşpinar, G. (2010). *Conception. Altin Sözlük Golden Dictionary*. Altin Kitaplar.

Aslan E. (2022). *Çocuk Medyasında Dönüştürülen Masalların Eleştirel Düşünme ve Medya Okuryazarlığı Becerilerine Etkisi,* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

ASPIRES. (2013). *Young people's science and career aspirations, age 10–14.* London: Departmen of Education and Professional Studies, King's College London.

Aşık, A. B. (2022). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Medya Okuryazarlığı Yeterlilikleri ile Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi, Ordu.

Aydın, B., Can, G., Ersanlı, K., Kılıç, M., Külahoğlu, Ş., Öztürk, B., Bilge,F., Küçükkaragöz, H., Kısaç, İ., Korkmaz, İ. & Bilgin, M. (2002). *Gelişim ve öğrenme Psikolojisi.* Ankara: Pegem.

Ayyıldız, İ. (2023). Sosyal Bilgiler Dersinde Okul Dışı Öğrenme Ortamları Bağlamında Gerçekleştirilen Tarihi Mekân Gezileriyle İlgili Öğrenci Görüşleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Bilgin, N. (2007). *Kimlik İnşası.* Ankara: Aşina Kitaplar.

Bourdieu, P. (1995). *Outline of a Theory of Practice.* (R. Nice, Çev.) Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bourdieu. P. (1980). *La Sens Pratique,* Paris: Minuit.

Bourdieu, P. (1983). "Ökonomisches Kapital, kulturelles Kapital, soziales Kapital", In:Reinhard Kreckel (Hg). Soziale Ungleichheiten (Soziale Welt Sonderband 2), Göttingen, s.183-198.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste.* (R. Nice, Çev.) Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1986). Form of Capital. J. Richardson içinde, *Handbook of theory and research for the sociology of education* (s.241-258). New York: Greenwood.

Bourdieu, P. (2001). *Masculine Domination.* (R. Nice, Çev.) Cambridge, UK: Polity Press.

Bourdieu, P. (2010). "Sermaye Biçimleri", Derleyenler: M. M. Şahin & A. Z. *Sosyal Sermaye* (M. M. Ünal, Çev., s.45-75). içinde İstanbul: Değişim.

Bourdieu, P. (2016). *Devlet Üzerine, Collège de France Dersleri (1989,1992).* (A. Sümer, Çev.) İstanbul: İletişim.

Bourdieu, P. (2020). *Seçilmiş Metinler,* (L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P. (2021). Forms of Capital: General Sociology. P. Bourdieu içinde, *Lectures at the Collège de France 1983 - 84* (Cilt 3). Polity.

Bourdieu,P. & Carthier, R. (2021). *Sosyolog ve Tarihçi.* (Z. Emirosmanoğlu Çev.) İstanbul: Vakıfbank Kültür.

Bourdieu, P., & Passeron, J.C. (2019). *Yeniden Üretim.* (A. Sümer, L. Ünsaldı & Ö. Akkaya Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P., & Passeron, J.C. (2022). *Varisler Öğrenciler ve Kültür.* (L. Ünsaldı & A. Sümer Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P. & Wacquant, J. D. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology.* Chicago: Üniversty of Chicago Press.

Bourdieu, P. & Wacquant, L. (2014). *Dönüşümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar*. (N. Ökten, Çev.) İstanbul: İletişim.

Bozkurt, B.Ü. (2018). Kavram, Kavramsallaştırma Yaklaşımları ve Kavram Öğretimi Modelleri: Kuramsal Bir Derleme ve Sözcük Öğretimi Açısından Bir Değerlendirme, *Dil Dergisi,* Sayı: 169/2, 5-23.

Calhoun, C. (2000). Bourdieu Sosyolojisinin Ana Hatları. (G. Çeğin, Çev.). G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* (2016) içinde (s.77-130). İstanbul: İletişim.

Dağ, B. (2022). Doğan Ergun'un Geliştirdiği Bilimsel Yöntem Üzerine Değerlendirmeler. *Sosyologca,* 23, 97-112.

DeWitt, J., Archer, L., & Mau, A. (2016). Dimensions of science capital: exploring its potential for understanding students' science participation. *International Journal of Science Education* 38(16), 2431–2449.

Edwards, R., Phillips, T.B., Bonney, R. & Mathieson, K. (2015). *Citizen Science and Science Capital,* Stirling: University of Stirling.

Erdoğdu, A. T. (2016). Kavram ve Kavramsallaştırmada Üç İddia: Eş Anlamlılığın İmkânsızlığı, Çevrilemezlik ve Kavramsal Dakiklik. K. B. Tiryaki, L. Sunar (Der.), *Kavram Geliştirme, Sosyal Bilimlerde Yeni İmkânlar,* içinde (s.77-130). İstanbul: İletişim.

Ergun, D. (2018). *Yöntemi Bulmak Türkiye'de Toplumsal Bilimlerin Bunalımı.* Ankara: İmge.

Fatih Töremen, A. E. (2010). *Eğitim Örgütlerinde Sosyal Sermaye ve Yönetimi.* İstanbul: İdeal kültür.

Field, J. (2008). *Sosyal Sermaye.* (B. Ş. Bahar Bilgen, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Godec, S., King, H., & Archer, L. (2017). *The Science Capital Teaching Approach: engaging students with science, promotingsocial justice.* London: University Collage London.

Gül, Z. (2022). *Doğal, Kültürel ve Tarihsel Değerlerin Şehir Pazarlaması ve Marka İnşasındaki Rolü: Ünye Örneği.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul.

Güvenç, B. (1995). *Türk Kimliği, Kültür Tarihinin Kaynakları*, Ankara: Remzi Kitabevi.

Haidari, S.M. (2022). *The Effects of Out-of-School Learning Activities on Student Outcomes: A Mixed-Research Synthesis. (*Yayımlanmamış doktora tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Jourdain, A. & Nauliın, S. (2020). P*ierre Bourdieu'nün Kuramı ve Sosyolojik Kullanımları* (Ö. Elitez, Çev.) İstanbul: İletişim.

Kaplan, H., & Yardımcıoğlu, M. (2020). Alan, Habitus ve Sermaye Kavramlarıyla Pierre Bourdieu, *HABITUS Toplum Bilim Dergisi*, 1, 23-38.

Keçe, M. (2016). Tarihsel Düşünme Becerileri İle Tarih Okuryazarlığı Becerilerinin Karşılaştırılması. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(03), 108-122.

Keçe, M. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yararlanılan Sınıf İçi Tarihi Roman Kullanım Tekniklerinin Öğrencilerin Tarih Okuryazarlığı Düzeylerine Etkisi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

King, H., Nomikou, E., Archer, L., & Regan, E.. (2015). Teachers' Understanding and Operationalisation of 'Science Capital', International Journal of Science Education. doi:10.1080/09500693.2015.1119331

King, H., & Rushton., E. A. C. (2020). *Applying the Lens of Science Capital to Understand Learner Engagement in Informal Maker Spaces.* Kings Collage London.

Koçer, Y. (2023). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerine Göre Yeterliliklerinin Belirlenmesi- Tokat İli Örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Lin, N. (1999). Building a Network Theory of Social Capital. *Connections, 22*(1), 28-51.

Marks, K. (2003). *Kapital* (Cilt 1.). (A. Bilgi, Çev.) İstanbul: Eriş.

Maşalı, M. E. (2003). *Resmü'l Mushaf ve Tarihsel Değeri. (*Yayımlanmamış doktora tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Mouzelis, N. (1995). Katılımcı-Toplumsal Bütün Sorunu: Parsons, Bourdieu, Giddens. (Ü. Tatlıcan, Çev.). G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* (2016) içinde (s.187-226). İstanbul: İletişim.

Nomikou, E., Archer, L., & King, H. (2017). Building 'science capital' in the classroom. *School Science Review* (98(365)), 118-124.

Oğul, R. (2018). *Tarih İçerikli Strateji Oyunlarının Öğrencilerin Tarih Tutumları ve Akademik Başarı Düzeylerine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Ortaylı, İ. (2011). *Tarihimiz ve Biz.* İstanbul: Timaş.

Oymak, R. (1997). Dünden geleceğe sonsuz bir bakış. *Tarih Eğitim ve Yaşam Dergisi* (7), 32-38.

Öner, N. (1995). *Felsefe Yolunda Düşünceler.* İstanbul: Milli Eğitim.

Özsöz, C. (2007). Pierre Bourdieu'nün Temel Kavramlarına Giriş. *Sosyoloji Notları* (1), 15-21.

Palabıyık, A. (2011). Pierre Bourdieu Sosyolojisinde "Habitus","Sermaye" ve "Alan" Üzerine. *Liberal Düşünce* (61-62), 121-141.

Piketty, T. (2014). *Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital.* (H. Koçak, Çev.) İstanbul: İş Bankası Kültür.

Polat, S. (1991). *Cumalıkızık Köyü Tarihsel Değerlerin Korunması Üzerine Araştırma.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.

Popper, K. R. (1998). *Tarihselciliğin Sefaleti.* (S. Osman, Çev.) İstanbul: İnsan.

Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2019a). *Sosyoloji Kuramları. (*H. Hülür, Çev.) Ankara: De Ki.

Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2019b). *Sosyoloji Kuramları. (*H. Hülür, Çev.) Ankara: De Ki.

Sakin, S. (2003). *Misak-I Milli'nin Hazırlanışı, Kapsamı ve Tarihsel Değeri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Sarıer, Y. (2016). Türkiye'de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 1-19.

Senemoğlu, N. (2012). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi.

Şeriati, A. (1997). *İnsanın Dört Zindanı*. (H. Hatemi, Çev.) Ankara: İşaret.

TDK. (1998). 0101-(2) Türkçe Sözlük- TDK-(2) (299.819KB), Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Tezcan, M. (1993). *Eğitim Sosyolojisinde Çağdaş Kuramlar ve Türkiye*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Tiryaki, K. B. ve Sunar, L. (2016). *Kavram Geliştirme, Sosyal Bilimlerde Yeni İmkânlar.* Nobel: Ankara.

Tricot, J. (1930). *Traite de Logique Formelle.* Paris: Librairie Philosophıque J. Vrin.

Uluçağ, C. (2019). *Öğretmen Adaylarının Tarih Okuryazarlığı Algı Düzeylerinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.

Utku, M. (2023). *Sosyal Bilgiler Kültür ve Miras Öğrenme Alanında Okul Dışı Öğrenmenin Çeşitli Değişkenlere Etkisi. (*Yayımlanmamış doktora tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.

Venceli, Füsun. (2023). *Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Efes Antik Kenti ve Müzesi Ziyaretine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Belirlenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir.

Wacquant, L. (1998). Pierre Bourdieu: Hayatı Eserleri ve Entellektüel Gelişimi. (Ü. Tatlıcan, Çev.). G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* (2016) içinde (s.53-76). İletişim.

Yapıcı, M. (2006). İlköğretim 1. Sınıfa Başlayan Öğrencilerin Hazırbulunuşluk Düzeyleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 8(1), 1-8.

Yel, A. M. (2016). Bourdieu ve Din Alanı: Sermaye, İktidar, Modernlik. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı, Ü. Tatlıcan (Der.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi* içinde (s.559-580). İletişim.

Yildirim, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.

International Journal of New Approach in Social Studies

Article Information:	*A New Concept Proposal in History Education: History Capital*
Article Type:	*Research Article*
Submission Date:	*29.03.2023*
Acceptance Date:	*03.05.2024*
Publication Date:	*30.06.2024*
Corresponding Author:	*Esra Çalışkan / caliskannesra@gmail.com*
Review:	*Double-Blind Peer Review*
Ethical Statement:	*This study is based on the doctoral thesis titled "History Capital: A Scale Development Study (Istanbul Province Example)" which was completed under the supervision of Bahri Ata. It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study, and all utilized works are cited in the references.*
Similarity Check:	*Conducted Turnitin*
Ethics Committee Approval:	*Exempt from Ethics Committee Approval.*
Participant Consent:	*Not applicable.*
Financial Support:	*No financial support was received from any institution or project for this study.*
Conflict of Interest:	*There is no conflict of interest between individuals and institutions in the study.*
Author Contribution:	*All authors contributed equally.*
Copyright & License:	*The journal holds the copyright of the works published in the journal, and the works are published under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.*